

nr 5, 2023

FÖRSVAR UTBILDAREN

Tema

NATO

Från Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ANSVARIG UTGIVARE:
Generalsekreterare, Bo Stennabb

CHEFREDAKTÖR:
Kristoffer Bäckström
Kristoffer.Backstrom@forsvarsutbildarna.se

REDAKTÖR:
Anna Widerberg

REDAKTIONSSSEKRETERARE:
Anna Karlsson

OMSLAGSBILD:
Natos högkvarter ligger i Bryssel och där tjänstgör internationell civil och militär personal. Högkvarteret är Natos politiska och administrativa centrum och även säte för det Nordatlantiska rådet. Foto: Alexandros Michailidis / Shutterstock

ADRESS:
Karlavägen 65, Stockholm

POSTADRESS:
Box 5034, 102 41 Stockholm

TELEFON:
08-587 742 00

E-POST:
forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

HEMSIDA:
www.forsvarsutbildarna.se

GRAFISK DESIGN OCH TRYCK:
www.ClearDesign.se

ADRESSÄNDRINGAR:
adressandring@forsvarsutbildarna.se

Manusstopp för Försvarsutbildaren nr 1/24
är den 15 december 2023.

Upplaga 25 000 ex/utgivning, 5 nr under 2023.

ledare

VÅRT ARBETE PÅGÅR ÖVERALLT VARJE DAG

TEMAT FÖR DET HÄR NUMRET är Nato och i vår huvudartikel går vi igenom vad ett Nato-medlemskap kommer att betyda och innebära för Sverige. Vi tittar på vad som sker när det gäller förberedelser inom den civila delen av totalförsvaret och vi har pratat med flera tongivande experter inom det militära försvaret. Vi har även pratat med Försvarshögskolans Jenny Deschamps-Berger som bland annat säger att vi fortfarande har mycket kvar att göra i Sverige när det gäller försvarsvilja. "Det verkar", säger hon, "som om de flesta svenskar fortfarande inte riktigt tror att krigshot gäller oss".

Jag deltog nyligen som en av talarna vid ett FörsvarsForum på temat "Sverige i Nato" med särskilt fokus på personalförsörjningen till totalförsvaret. Efter att ha lyssnat på samtliga talare och inbjudna politiker kunde jag konstatera att det handlar mer om att bidra med mer av det vi redan levererar än att titta på helt nya områden. Detta bekräftas även av det faktum att vi nästan varje vecka får in önskemål om stöd från olika uppdragsgivare om att leverera fler räddnings- och röjningsstyrkor, fler skyddsvakter, fler sjukvårdare med mera. Alltså områden där vi redan bedriver verksamhet och gör det med kvalitet. Områden som behöver utforskas vidare kopplat mot ett Nato-medlemskap är bland annat frivillighetens roll vid världlandsstöd och hur fortsatt utbildning av frivilliga kan lösas under krigsläge. Här har vi tagit initiativ till en dialog med våra uppdragsgivare och politiska beslutsfattare.

I skrivande stund är det fortfarande oklart när vi kommer att bli fullvärdiga medlemmar i Nato. Något som är viktigt att komma ihåg är att vi, även som Nato-medlemmar, kommer att ha ansvar för vårt eget civila och militära försvar. Därmed är det oerhört viktigt att vi fortsätter arbeta med att bygga upp vårt totalförsvaret. Mycket är gjort men minst lika mycket återstår och i det arbetet är varje medlem i Försvarsutbildarna viktig. Det är i tider med stora utmaningar som möjligheterna är som störst. Det är nu vi måste och kan återuppbygga ett totalförsvaret vårt namnet, inte sedan. Det är nu våra politiker kan fatta de beslut som behövs för att stödja uppbyggnaden av totalförsvaret. För visst kan vi som samhälle hantera flera utmaningar samtidigt?! Jag är övertygad om att det går men det krävs att vi hjälps åt, och här spelar vi som organisation en mycket viktig roll.

I det här numret av Försvarsutbildaren kan ni även läsa om ungdomar som provar på soldatlivet under en helg och kommunikatörer som utbildas för att bli frivilliga förstärkningsresurser hos olika myndigheter. Vi har också besökt hemvärnssoldater som tränas i det som kallas fältarbete, det vill säga att undanröja och skapa hinder, bygga skyddsvärn och mycket annat. Överallt i vårt avlånga land anordnar Försvarsutbildarna kurser, utbildningar och informationstillfällen för att rusta organisationens frivilliga inför sina olika uppdrag och för att upplysa allmänheten om vikten av ett starkt totalförsvaret där alla bidrar med sin del.

BO STENNABB, generalsekreterare

Foto: Mikael Hedlund / AKA-Film

FANBORGEN HMK 50 ÅR PÅ TRONEN

FÖRSVARsutbildarna STOCKHOLM Södermanland fick äran att delta som fanvakt vid jubileumskortegen i samband med firandet av H.M. Konungens 50 år som Sveriges statschef. Fanvakterna bestod av representanter från Försvarsmakten samt frivilliga försvarsorganisationer. Vi samlades på Militärhögskolan Karlberg på onsdagen innan för att öva och genomföra exercis. Vi fick även information om hur man ska behandla sin fana före, efter och under för att värda det finaste vi har, vilket var en bra lärdom och en tankeställare till många för hur fanan ska vara paketerad, vårdad och skyddad för lång hållbarhet (eoner).

På eftermiddagen genomfördes ett planeringsmöte där vi gick igenom programmet för firandet på lördagen och vilka positioner vi skulle befinna oss på samt vid vilka klockslag. Sedan förflyttade vi oss till Kungsträdgården

Fanbärare i samband med jubileet. Foto: Mikael Gülich

för rekognosering av våra positioner så alla visste var de skulle vara. Sammanfattningsvis var det ca 3 600 deltagare i paraden, vilket motsvarar en brigadövning i vanliga fall.

Torsdagen bestod av en generalrepetition där vi övade att gå ut till våra positioner för att hitta vart vi skulle gå och stå för att få en uppfattning om hur det hela skulle gå till. För att försvåra proceduren så var inga vägar eller gator avstängda, vilket gjorde det ganska svårforcerat.

Fredagen var frihet under ansvar då resterande fanvakter och fanförrare fick chansen att öva i grupp för att få till rätt exercis, dock blev det kort om tid för att få det perfekt.

Lördagen samlades vi åter igen vid Kungsträdgården med gott om tid för att gå igenom de sista detaljerna och ställa upp oss i de olika kolonnerna som skulle ut åt olika håll från parken, vilket kanske inte gick helt smärtfritt men helt okej med rådande folkmängd, ljudnivå och nervositet.

Väl efter att kortegen passerat var det dags att förflytta hela fanborgen till Skeppsbron.

Kungäppret anlände sedan till Kungliga slottet i slupen Vasaorden och vandrade igenom skogen av fanor upp till Logården där H.M. Konungen mottogs av folkets jubel och gratulationer, vilket självklart skedde hela kortegevägen. När han sedan tagit sig in i slottet var det vår tur att följa efter in och genom slottet ut till yttre borggården.

Fanborgen, som genomfördes av i stort sett alla regementen, skolor och hemvärnsbataljoner var den största i Sveriges historia och 86 fanor deltog totalt.

Om man vill se kortegevägen så ligger den ute på Youtube om man söker på "Kortegevägen MHK 50 år på tronen".

Man kan även se hela föreställningen på SVT Play under en tid framöver.

TEXT: DANIEL KRUMLINDE, fanbärare för Försvarsutbildarnas fana

TRYGGHETSPUNKTER I SKÖVDE

BEREDSKAPSVECKAN I SKÖVDE avslutades med en stor samlad manifestation vid Arena Skövde där inte mindre än tio frivilliga försvarsorganisationer var representerade. Temat för årets beredskapsvecka var öva, något som samtliga organisationer fokuserade kring med utgångspunkt från hur man utbildar sig och övar för att bli bra på de befattningar och åtaganden som respektive organisation förbundit sig att bemäna i händelse av kris och krig.

Under veckan fokuserade Skövde kommun på att informera om de trygghetpunkter som avses inrättas inom en snar framtid. En trygghetpunkt är en mötesplats dit människor ska kunna vända sig vid större kriser i samhället. En tanke är att de till delar ska kunna betjänas med personal ur de frivilliga försvarsorganisationerna.

Förutom Försvarsutbildarna deltog Frivilliga Automobilkåren, Svenska Lottakåren, Röda Korset, Bilkåren, Civilförsvarsförbundet, Frivilliga Radio-

organisationen, Svenska Blå Stjärnan, Frivilliga Flygkåren samt Svenska Brukshundklubben.

Sammanhållande för arrangemanget var FOS Skaraborg (Frivilligorganisationernas samarbetskommitté).

TEXT: HANS INGBERT

Samtliga frivilligorganisationers deltagare vid beredskapsveckan i Skövde. Foto: Christoffer Olofsson

NOTERAT!

PARA ENDURANCE RACE

PARA ENDURANCE RACE är en tävling arrangerad av Fallskärmsjägarklubben och Försvarsutbildarna bjuds årligen in att delta med ett ungdomslag per region. Årets tävling genomfördes en helg i september och laget från region väst representerades av nio ungdomar från Amfibiekårsföreningen i Försvarsutbildarna Göteborg som anlände till ett soligt Karlsborg vid 17-tiden på fredagen. På kvällens schema stod öppningsmiddag på MR Kastanjen inne på Karlsborgs fästning följt av en genomgång av helgens schema. Därefter fick ungdomarna möjlighet att bo in sig i Fallskärmsjägarnas mäss Skärmen där de skulle spendera natten. Detta var samtliga mycket tacksamma för och huset som är fyllt av historia samt föremål från Fallskärmsjägarnas uppdrag gav ungdomarna en inblick i deras verksamhet.

Lördag morgon stod samtliga ungdomslag uppställda och de fick en guidad tur av fästningen och dess anrika historia. I samband med detta fick de, tillsammans med instruktörerna, en "crash course" i fallskärmshoppning i hopphallen av erfarna Fallskärmsjägare som förberedde dem för eftermiddagen. Efter lunch var det dags för det många hade väntat på, att få hoppa från hopptornet. Alla ungdomar och fölgebefäl som ville fick möjlighet att hoppa och det var för många "höjdpunkten" på helgen. Eftermiddagen avslutades med utbildning i kort- och lång rast samt tejpning av fötter. När detta var gjort packades och vägdes väskor före avfärd mot Hallerud där starten gick. Vid 18-tiden var tävlingen i gång för samtliga ungdomslag och tillsammans med en Fallskärmsjägare som truppchef, och ett fölgebefäl från Amfibiekårsföreningen, gav lag väst sig ut.

Under natten kämpade ungdomarna på väl och tog sig från station till station där de möttes av instruktören från föreningen som delade ut uppmuntrande ord och lite välbehövad energipåfyllning. Vid den näst sista stationen anslöt två instruktörer från Amfibiekårsföreningen till ungdomarna följt av ytterligare två till vid den sista stationen. Tillsammans gick instruktörer och ungdomar med ett gemensamt mål, att samtliga skulle klara tävlingen. Med god anda och starkt sinne tog samtliga ungdomar från lag väst sig i mål tillsammans med stolta instruktörer efter mer än 50 kilometer av marsch och utmaningar. Trots skavsår, trötthet och värk utträttade de något som många inte hade klarat. De enades om att detta skulle bli ett minne för livet. Således vill samtliga ungdomar och hela Amfibiekårsföreningens instruktörslag tacka samtliga arrangörer, funktionärer och annan personal för en helg som aldrig kommer att glömmas.

TEXT OCH FOTO: OSCAR VAN HEEK, ungdomsledare

Deltagare från lag väst.

Utbildning i hjärt-lungräddning av Peter Helsing.

MEDLEMSAKTIVITET PÅ STORHOLMEN

ANDRA HELGEN I SEPTEMBER genomförde Sundsvallsföreningen en fullmatad medlemsaktivitet på ön Storholmen utanför Sundsvall. Ön har en spännande historia och var tidigare en av kustartilleriets viktigaste anläggningar efter norrlandskusten. Mycket stod på programmet så vi hade en övernattnings på ön för att hinna med alla aktiviteter. Först på programmet var ett föredrag om försvaret av norrlandskusten under kalla kriget i allmänhet och Storholmens roll i synnerhet.

Lunch utspisades med det senaste som Försvarsmakten har avseende MRE (Meals ready to eat). Medlemmarna fick därefter gå runt på utsidan av anläggningarna och bland annat se de tre pjäserna från pansarskeppet HMS Äran som var anläggningens huvudartilleri. Efter det var det dags att bege sig in i den gamla bergrumsanläggningen. Vilket för övrigt är en av de större anläggningarna i det gamla kustförsvaret med en total yta på ca 5 000 m² och en längd av tunnelarna på 1 200 m. Besöket skedde under ledning av pålästa guider. Säkerheten är viktig då man befinner sig under jord.

Nästa aktivitet var utbildning i HLR samt handhavande av hjärtstartare. Samtliga som genomförde utbildningen blev godkända och fick ett kompetenskort för HLR vuxen.

Innan middagen var det en föreläsning om när Ryssland, senast, anföll Sundsvallsområdet. Detta skedde 1721 och var de sista, större, striderna under det stora nordiska kriget. Sundsvall, precis som stora delar av norrlandskusten, brändes och plundrades av de ryska styrkorna. Jämtlands kavallerikompani gjorde ett heroiskt försök att stoppa den ryska övermakten men odds var allt för ojämna.

Sista aktiviteten för dagen var gemensam grillning innan det var dags för lite egen tid och därefter tapto.

Dag två började med revelj och gemensam frukost. Sedan det var det dags för det sista momentet som var fältarbete. Vi skulle med gemensamma krafter bygga en bro över en mindre ravin. Ett moment som krävde en hel del kroppskrafter och i god försvarsutbildaranda skedde detta utan knot men med många skratt.

Efter detta hade vi gjort oss förtjänta av en lunch innan det var dags för återfärd till fastlandet. Stort tack till ägarna av Storholmen som gjorde det möjligt att genomföra denna medlemsaktivitet.

TEXT OCH FOTO: ANDERS VIKDAHL

HEMBEREDSKAP I VARBERG

FÖRSVARsutbildarna VARBERG tog på sig ledartröjan att hålla ihop årets Beredskapsvecka i Varberg. Vi samverkade med kommunen och fick möjlighet att använda lilla teatern vid stadsbiblioteket för ändamålet.

Även Bilkåren deltog i arrangemanget och tillsammans informerade vi bibliotekets besökare om hemberedskap, samhällets beredskap och passade även på att rekrytera nya medlemmar.

Samtidigt utnyttjade vi lilla teatern för att informera om det nya civila försvaret och orsaken till att omvärldsläget på senare tid kraftigt har försämrats.

Vi var även på plats under tisdagskvällen, så att de som hade svårt att komma ifrån dagtid också skulle få en chans att ta del av informationen.

För att komma ännu närmare allmänheten flyttade vi under onsdagen till gallerian i Varberg, där många personer passerar och vi fick flera trevliga och informativa samtal samt nyrekryterade medlemmar.

Många besökare var intresserade av krislådan och alla dess prylar. Bilkåren erbjöd bland annat intresserade personer en uppskattad frågetävling om hemberedskapen.

Beredskapsorganisationen i Varbergs kommun är under uppbyggnad och en beredskapssamordnare ska anställas inför år 2024, vilket troligtvis kommer att förbättra den kommunala beredskapen samt underlätta nästa års beredskapsvecka.

TEXT OCH FOTO: LARS BJÖRK

Många besökare var intresserade av krislådan och alla dess prylar.

KLOKA SYNUNKTER UNDER STYRELSEUTVECKLING

Förbundsstyrelsens ordförande hälsar välkommen och leder dagens arbete.

FÖRSVARsutbildarna SKARABORG har genomfört en styrelseutvecklingsdag på Karstorp Hotell i Skövde. Till dagen hade förbundsstyrelsen jämte förbundets valberedning kallats. Inledningsvis skedde genomgång av de uppdrag som olika offentliga myndigheter ställer till förbundet samt de medlemsaktiviteter som förbundet genomför på årsbasis. Deltagarna gavs möjlighet att parvis reflektera över verksamhetsprogrammet på kort och lång sikt.

Härefter följde en genomgång av hur arbetsuppgifterna fördelas inom förbundsstyrelsen. Redovisningen följdes av en ny uppgift som behandlade fördelning och ansvar av uppgifter inom förbundsstyrelsen. Deltagarna gavs också tillfälle att reflektera över sin egen roll i styrelsen.

Nästa steg under dagen utgjordes av utblick mot framtiden avseende rekrytering av förbundsstyrelseledamöter. Var kan nya funktionärer hittas och vilken profil bör de ha?

Under dagen framkom kloka synpunkter på såväl verksamhet som förbundsstyrelsens organisation och utveckling. De framkomna synpunkterna kommer att sammanställas och därefter bli fortsatt föremål för vidare utveckling.

Slutligen gavs ledamöterna och ersättarna tillfälle att lämna sina tankar kring förbundsstyrelsens sammanställning och lämna förslag på tillförande och avförande kompetenser i förbundsstyrelsen. Svaren behandlas enskilt av valberedningen.

Styrelseutvecklingsdagen hade planlagts och genomfördes av förbundsstyrelsens ordförande och vice styrelseordförande.

TEXT OCH FOTO: HANS INGBERT

BEREDSKAPSVECKAN I GÖTEBORG

UNDER BEREDSKAPSVECKAN V 39 var Försvarsutbildarna Göteborg engagerade av Bäckebo's köpcenter på Hisingen i Göteborg. Lördagen den 30 augusti genomförde vi två lite kortare föreläsningar om hemberedskap - För din säkerhet!, för allmänheten på torget inne i köpcentret. 70 personer stannade och lyssnade.

Förbundet har fört statistik över hur många föreläsningar För din säkerhet! vi genomfört samt hur många personer som deltagit. Från 2018 fram till nu har Försvarsutbildarna Göteborg genomfört 56 föreläsningar för totalt 1 882 personer.

TEXT OCH FOTO: BERTIL GARPLAND

Besökare vid Bäckebo's köpcenter.

DUBBEL GU-F I KVARN

UNDER TVÅ BLÖTA och intensiva veckor drillades 40 elever i allt från fottejpnig till skjutning.

Det var med skräckblandad förtjusning som Försvarsutbildarna Östergötland åtog sig att genomföra en "dubbel GU-F" på Markstridsskolan Kvarn, alltså en grundläggande soldatutbildning för frivilliga med 60 deltagare istället för 30. Kursledningen planerade för tre alternativ med olika antal elever per vapentyp. Snart stod det klart att det trots omvärldsläget och intresset för Hemvärnet, inte skulle bli en full kurs. Av 48 antagna ryckte 40 elever in. Trots det låga antalet, blev det ändå ett östgötskt rekord i antal elever.

– Kvarn är en mycket bra plats för att genomföra GU-F. Det tillsammans med det utomordentligt goda stödet från Livgrenadjärgruppen, ger oss de bästa förutsättningarna för en riktigt bra kurs, säger kurschefen Kristofer Söderhielm.

Det blev också en mycket lyckad kurs. Trots ovanligt mycket friktion i form av regn slutförde samtliga elever kursen.

– Vi hade ovanligt välmotiverade elever och god sammanhållning i grupperna. Det gjorde att vi kunde hantera det dåliga vädret på ett bra sätt, fortsätter Kristofer.

Kamouflage är ett moment under tillämpningsövningen.

Skjututbildning under GU-F.

Eleverna kom från Göteborg i sydväst till Härnösand i norr. Från Militärregion Syd kom knappt hälften. Andelen från "rätt Militärregion (MR)" är densamma även om man ser till samtliga sökande. Det tyder på att den nya processen med att söka GU-F inom egen region ännu inte har satt sig fullt ut. Detsamma gäller den nya bestämmelsen om att söka GU-F först när utbildningsavtalet är klart. Återstår att se om det blir bättre till nästa år.

– Det viktigaste är dock att så många som möjligt genomför GU-F och kommer vidare i processen in i Hemvärnet, menar Kristofer Söderhielm.

Att kursen är slut betyder inte att kursledningens arbete är över. Utöver att hantera avrapportering och ekonomi, påbörjas redan nu förberedelserna inför nästa kurs. Med hjälp av årets erfarenheter kommer Östergötland att ha ännu bättre förutsättningar att genomföra GU-F i juli-augusti 2024.

TEXT OCH FOTO: JÖRGEN FAGERSTRÖM,
Försvarsutbildarna Östergötland

KOMBATTANTUTBILDNING I HALMSTAD

FÖRSVARsutbildarna HALMSTAD har genomfört en kombattantutbildning (KombU) för civilanställd personal tillhörande Militärhögskolan Halmstad.

Denna utbildning är ett led i att civilanställd personal inom Försvarsmakten ska krigsplaceras och då måste de ha grundläggande utbildning för sin befattning.

10 civilanställda elever genomförde kursen under tre dagar. I kursen ingår exercis, sjukvård, folkrätt och värdegrund. Vi gick också igenom uniformssystemet och eleverna fick även prova sin skyddsmask i tårgasmiljö.

De som ska bära vapen i sin befattning måste genomföra ytterligare utbildning.

Kursledningen bestod av kurschef mj Christer Nilsson samt allmäninstruktör Tarkan Haskan.

TEXT: CHRISTER NILSSON

I kursen ingår exercis. Foto: Foto: Sofia Svensson / Försvarsmakten

VAD HÄNDER OM KRIGET KOMMER?

Det finns en mängd olika begrepp som används när Sverige bygger upp sitt totalförsvaret, det vill säga det samlade militära och civila försvar som behövs för att förbereda Sverige för krig. I den här artikeln försöker vi reda ut vad som kan ske vid höjd beredskap.

Beredskapslarmet testades för första gången 1931 och även om dess officiella namn är Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) fick den snart sitt mer kända namn, Hesa Fredrik. Foto: Creative Commons / MSB

DET ÄR REGERINGEN SOM BESLUTAR om höjd beredskap och det finns två olika nivåer:

SKÄRPT BEREDSKAP

Den lägre nivån kan användas om det finns risk för krig eller om det pågår krig i närheten som påverkar Sverige. Skärpt beredskap kan också användas om Sverige är allvarligt påverkat efter att ha befunnit sig i krig eller krigsfara.

Vid skärpt beredskap ska alla aktörer med uppgifter inom totalförsvaret börja ställa om sin verksamhet utifrån totalförsvarets behov. Vilka åtgärder och omprioriteringar olika aktörer behöver göra beror på situationen och styrs av lagstiftning tillsammans med avtal och överenskommelser.

Offentliga aktörer, som exempelvis kommuner och regioner, ska upprätthålla ordinarie verksamheter så gott det går utifrån rådande förutsättningar men kan också ha vissa tillkommande uppgifter. De så kallade beredskapsmyndigheterna ska redan vid skärpt beredskap i första hand inrikta sin verksamhet på uppgifter av betydelse för totalförsvaret.

HÖGSTA BEREDSKAP

Den högre nivån används alltid vid krig men kan även användas vid andra situationer då förhållandena är så svåra att totalförsvaret behöver aktiveras, till exempel vid krigshot eller krig utanför Sveriges gränser.

Vid högsta beredskap är all samhällsverksamhet inriktad på totalförsvaret. Förenklat innebär det att hårda prioriteringar kan behöva göras för att i första hand fokusera på totalförsvarets mål och behov; att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och värna landets säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

TJÄNSTEPLIKT

När regeringen beslutar om höjd beredskap kan den samtidigt aktivera den allmänna tjänsteplikten. Den omfattar

alla Sveriges invånare mellan 16 och 70 år som inte är krigsplacerade med antingen värnplikt eller civilplikt. Allmän tjänsteplikt kan innebära att man, utifrån individuella förutsättningar, tjänstgör inom verksamheter som måste fungera även vid höjd beredskap. Det kan till exempel handla om att fortsätta på sitt vanliga jobb eller att tjänstgöra enligt frivilligavtal efter utbildning av en frivillig försvarsorganisation.

ANDRA LAGAR OCH STÖRRE HANDLINGSFRIHET

Både vid skärpt beredskap och högsta beredskap får regeringen större handlingsfrihet att agera och fatta beslut och andra lagar och bestämmelser kan användas vid sidan av dem som gäller i fredstid. De så kallade fullmaktslagarna fungerar som en verktygslåda där regeringen kan välja vilka lagar som behöver användas i den givna situationen.

MEN OM DET BARA ÄR KRIS OCH INTE KRIG?

Samhällsstörningar som inte har med krig att göra hanteras inom ramen för krisberedskapssystemet. Samhällsstörningar är till exempel översvämningar, skogsbränder, pandemier och storskaliga cyberattacker som inte kan kopplas till annan stat.

HUR FÅR JAG VETA ATT DET RÅDER SKÄRPT ELLER HÖGSTA BEREDSKAP?

När regeringen beslutar om skärpt eller högsta beredskap ska det meddelas genom radio och TV. Vid högsta beredskap i hela landet kan det meddelas genom beredskapslarmet som sänds i anläggningar för utomhusvarning.

KÄLLOR: JENNY DESCHAMPS-BERGER, avdelningschef, och RICKARD BLOMSTRAND, analytiker, vid Centrum för totalförsvaret och samhällets säkerhet, Försvarshögskolan.

VERKSAMHETSUTVECKLING

PÅ KANSLIET PÅGÅR ETT ARBETE med att se över hur vi på bästa sätt ska arbeta och fördela uppgifter mellan de olika avdelningarna. Arbetet inleddes för att par år sedan då vi såg att uppbyggnaden av det nya

totalförsvaret kommer att innebära en stor ökning av uppdrag. Det vi har fokuserat på är att titta på hur vi kan likrikta processer, arbetssätt och -metoder för att effektivisera och skapa igenkänningsbarhet hos

uppdragsgivare, såväl som hos egna förbund i hantering av uppdrag. Det var tidigare en skillnad i hur uppdrag hanterades beroende på om de var beställda av Forsvarsmakten eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Ett första steg att hantera beställningar på samma sätt oavsett uppdragsgivare genomfördes 2020-2022 då vi i stället kategoriserat utbildningar i praktiska respektive teoretiska för att likrikta arbetssätt.

Nu har utvecklingsarbetet fortsatt med beslutet att bibehålla tre avdelningar med huvudsaklig arbets- och uppgiftsfördelning som idag. Det vi fokuserat på är att fortsatt renodla och samla funktionsansvar för områden till en avdelning som idag är spridda på flera. Målet är att skapa en tydligare ägarskap för enskilda funktioner. Ett exempel är totalförsvarsinformation som tidigare varit fördelat på två avdelningar men som nu läggs på en avdelning. En annan förändring är att genomförandet av all beställd verksamhet nu samlas på en avdelning, utbildningsavdelningen.

KANSLIETS PERSONAL

Bo Stennabb, generalsekreterare

Avdelningen för kommunikation och civila uppdrag

Kristoffer Bäckström, kommunikationschef

Anna Torndahl, samordnare totalförsvaret

Emine Korkmaz, samordnare totalförsvaret

Anna Karlsson, kommunikatör

Administrativa avdelningen

Ann Lindberg, administrativ chef (pension under 2024)

Anna Eriksson, administrativ chef från 1/1 2024

Mikael Rye-Danjensen, redovisningsansvarig (pension under 2024)

Marie Grönberg, redovisningsekonom

Pia Lindén, ekonomihandläggare

Anki Köhler, administrativ handläggare

Kaliopi Panayotidis, administrativ handläggare

Utbildningsavdelningen

Ulf Hammarlund, utbildningschef

Renée Björnö, utbildningshandläggare

Thommy Göransson, utbildningsledare region syd

Erik Sielaff, utbildningsledare region väst

Fredrik Wesslén, utbildningsledare region mitt

John Strandberg, utbildningsledare region norr

Lars-Gunnar Olsson, utbildningsledare

NY PÅ JOBBET

Anna Eriksson ersätter Ann Lindberg som chef administrativa avdelningen vid årsskiftet.

ANNA BÖRJADE SITT ARBETSLIV med att arbeta med miljöfrågor och kom i kontakt med Forsvarsmakten genom att åka på insats till Afghanistan som miljö- och hälsoskyddsofficer. Därefter spenderade hon 15 år i Forsvarsmakten, på Forsvarsmaktens logistik (FMLOG) och på Högkvarteret. Anna har under sin tid i Forsvarsmakten också varit medlem i Forsvarsutbildarna Miljö- och hälsa.

Jag blev lite förvånad när jag insåg att jag varit 15 år i Forsvarsmakten, men jag har haft så vitt skilda jobb under den tiden. Jag jobbade några år som miljösamordnare och sedan blev det verksamhetsutveckling och chef på olika nivåer inom logistiken.

Närmast kommer Anna från ett arbete som redaktör för Forsvars-

maktens budgetunderlag där hon bland annat bevakade området totalförsvaret, inklusive frivilliga försvarsorganisationer.

Vi skötte den formella kommunikationen mot regeringen kring vad Forsvarsmakten föreslår att tillförd ekonomi ska användas till. Det är en intensiv tid med flera stödpaket till Ukraina, förberedelser inför Nato och den tillväxt som pågår. Det är mycket pengar, men också stora behov.

Jag har fått en jättefin bild av Forsvarsutbildarna och ser fram emot min nya roll från årsskiftet. Jag tycker om att ha ett jobb där jag ställs inför nya frågeställningar och jag tror jag kommer få gott om den varan hos Forsvarsutbildarna. Det känns också roligt att komma till en mindre organisation med

Anna Eriksson. Foto: Anna Karlsson

kortare beslutsvägar och en närhet till verksamheten.

”VIKTIGT ATT KUNNA SKYDDA SIG UNDER UPPDRAG”

Kurschef Anders Norman övervakar att sprängladdningen placeras så att trädet sprängs exakt som planerat. Infällda: Niklas Lilja och Homan Akhlaghi. Foto: Anna Widerberg

En fältarbets soldat har i uppgift att antingen undanröja hinder eller skapa hinder. När Försvarsutbildarens reporter hälsade på kursen ”Fältarbeten – grunder” i Falun en solig måndag i början av september stod sprängning på schemat.

KURSCHEF ANDERS NORMAN berättar:

- Att spränga saker är väldigt användbart i krig, när man till exempel behöver röja undan träd eller stora stenar för att komma fram.
- Men det kan också handla om att fälla träd med hjälp av sprängning, så att de lägger sig över en väg och hindrar fienden från att komma fram.
- Det handlar alltså om precisionssprängning och den soldat som laddar måste veta exakt hur många gram sprängdeg som behövs för att resultatet ska bli som planerat. Deltagarna får därför prova vad som händer om man laddar för mycket, för lite och precis lagom.

VIKTIGA SKYDDSVÄRN

När kursdeltagarna själva får sammanfatta intrycken från den veckolånga kursen lyfter de fram den del som handlade om att bygga skyddsvärn som den kanske viktigaste lärdomen. Niklas Lilja hör till Dalabataljonens pionjärpluton och sökte till Hemvärnet efter skogsbranden i Västmanland 2014.

– Jag antar att jag placerades som pionjärsoldat eftersom jag hade kört hjullastare och lastbil med flakväxlare i gruvan i många år, en bra erfarenhet i en pionjärpluton, berättar han.

Om kursens utbildning i att bygga skyddsvärn säger han:

- Vi har ju sett från kriget i Ukraina hur viktigt det är att kunna skydda både sig själv och befolkningen.
- Även kurschef Anders Norman lyfter fram skyddsvärn som ett av kursens viktigaste moment.
- Det är viktigt att soldaterna förstår att de måste kunna bygga värn och skyttegravar för att skydda sig under uppdrag, säger han.

FICK NYTTA AV KURSEN DIREKT

Homan Akhlaghi är gruppchef inom ett av Södertörnsbataljonens insatskompanier och även han nämner skyddsvärn som en viktig lärdom men berättar dessutom att han hade praktisk nytta av den nya kunskapen i strategiskt arbete med minor som han fick på kursen.

– Vi hade en övning strax efter kursen, där jag fick möjlighet att öva på att minera mer taktiskt för maximal effekt med det vi hade med oss, berättar han.

– Kunskapen att bygga försvar med hjälp av minor fanns inte i min grupp tidigare.

ÖKAT BEHOV AV FÄLTARBETE

I takt med att försvaret återuppbyggs kommer det att krävas fler hemvärnssoldater med kunskaper om fältarbete.

Tanken är att varje pluton ska ha soldater med denna kunskap. Det stora flertalet av kursdeltagarna kommer att fungera som en sådan kunskapsresurs i sina plutoner.

– Det var en väldigt bra grupp på den här kursen, där de flesta har många år i Hemvärnet bakom sig och därmed hade de också bra förkunskaper, säger Anders Norman.

TEXT: ANNA WIDERBERG

FAKTA

Fältarbete innebär att förändra terrängen på olika sätt, både för att försvåra för fienden men också för att underlätta för den egna verksamheten. Ammunitions- och minröjning samt bygge av tillfälliga broar är exempel på fältarbeten.

Kursen ”Fältarbeten – grunder” genomförs en gång per år, i september i Falun. Fokus under kursen är spärrning, blockering, sprängning och minering.

Kursdeltagare beredda att utbilda sig till förstärkningsresurser inom kommunikation för kris och krig. Foto: Emine Korkmaz

I snart 10 år har Criscom via Försvarsutbildarna haft i uppdrag av MSB att utbilda förstärkningsresurser för myndigheter som behöver hjälp med kommunikation i kris och krig. Criscom ansvarar också för rekryteringen av kommunikatörerna.

DE FRIVILLIGA KOMMUNIKATÖRER som ska ingå som förstärkningsresurs drillas framför allt i tre olika arbetsuppgifter: omvärldsbevakning, FAQ, det vill säga vanliga frågor och svar samt kommunikativt stöd.

– Jag har arbetat som förstärkningsresurs vid flera insatser och har sett betydelsen och vikten av att kunna göra en relevant omvärldsbevakning. Vi har tagit fram en modell som kommunikatörerna kan använda direkt när de kommer till sin myndighet vid insats, säger David Fredriksson som är en av instruktörerna.

DISKUSSION OCH NYA KUNSKAPER

Kursen innehåller både övningar och exempel från aktuella händelser där kommunikationen inte har fungerat bra eller där kommunikationen har varit avgörande för hur krisen har avlöpt. Årets kursdeltagare hade ett enormt engagemang och arbetade till sent in på kvällarna och därefter följde gemensamma diskussioner. Kursen är ett tillfälle för gruppen att lära känna varandra inför kommande insatser hos uppdragsgivaren.

– Att våga utmana sig själv och sina kunskaper och kunna sätta in dessa i ett nytt sammanhang var ett skäl att gå kursen, säger Margareta Freid-Merbom, förstärkningsresurs på Länsstyrelsen Kronoberg.

Camilla Westemar är förstärkningsresurs på Jordbruksverket.

– Jag vill kunna bidra när det behövs som mest och hoppas att mina kunskaper och erfarenheter tillsammans

med mina kommunikatörskollegor kan göra skillnad, säger hon.

ÖDMJUKA EXPERTER

De senaste fem åren har Marinette Nyh Radebo och David Fredriksson tagit fram utbildningsmaterial och varit instruktörer för grundkursen. I år var det kommunikatörer till Jordbruksverket, Länsstyrelsen Dalarna och Länsstyrelsen Kronoberg som utbildades.

Myndigheterna har höga kunskapskrav och flera vill att kommunikatörerna ska bo i närheten av myndigheten. Det är alltid myndighetens krav som styr och myndigheterna vill ha kommunikatörer som är prestigelösa, lyhörda, stresståliga och väl förberedda för en insats.

– Vi brukar säga att vi söker en ödmjuk expert, vilket i sig kan ses som en själv motsägelse, men när vi förklarar förstår alla vad vi menar. Någon som kan stå bredvid den ordinarie personalen och vara ett stöd utan att framhäva sig själv, säger Marinette Nyh Radebo.

De aktuella myndigheterna upprättar ett frivilligavtal för kommunikatören som inkluderar krigsplacering. Flera myndigheter vill även ha ett intermitterande anställningsavtal så att förstärkningsresursen kan användas i både kris och krig.

TEXT: ROLF ARSENIUS

MILITARY WEEKEND

– ETT SMAKPROV PÅ DET MILITÄRA

Tanken med Military Weekend – ungdom är att ge personer mellan 15 och 17 år en inblick i hur det är att vara verksam inom ett uniformsyrke.

INTRESSET FÖR MILITARY WEEKEND – UNGDOM är stort och ungdomar från hela landet hade sökt till helgen 8 till 10 september i Göteborg. För många är detta första gången de upplever den gemenskap som uppstår när man får prova nya saker tillsammans.

Marcus Grundevik från Torslanda, sökte till Military Weekend främst på grund av det rådande omvärldsläget.

– Jag funderade på vad jag kan göra för att försvara vårt land, berättar han och följden blev att han sökte kursen.

Samma funderingar hade Ellen Poulsen från Laholm.

– Jag tänkte också att det skulle vara en bra erfarenhet att prova på militärlivet innan jag ska mönstra.

TEORI OCH PRAKTIK

Military Weekend innehåller både teoretiska och praktiska moment med allt från Försvarsmaktens värdegrund, totalförsvarsinformation, sambandstjänst och hjärt- lungräddning till att få prova på olika hinder på stridshinderbanan och Försvarsmaktens multistyrketest. Praktiska moment är bland annat hygienutbildning och städning och något så vardagligt som att bädda sin säng.

Stämningen i gruppen var god trots lite nödvändig tillrättavisning om uniformens bärande. Detta verkade dock inte vara alltför störande – värst för ungdomarna var nog att tvingas lämna ifrån sig sina mobiltelefoner. Kurschefen Peter Stenfelt välkomnade, tillsammans med instruktörerna Ulf Hansson och Molly Norell, eleverna varpå förflyttning skedde till förrådet för uthämtning av uniform med mera, med andra ord en klassisk värnpliktsparustning.

På logementet var det dags för en instruktion i hur uniformen ska bäras. Efter middagen väntade kvällstjänst med inslag som marschträning och militär värdegrundsutbildning. Därefter vidtog en välförtjänt nattsömn i de nybäddade sängarna.

TRÄNING OCH KAMOUFLAGE

Dag två började med BRAK, det vill säga träning av buk, rygg, armar och knän, något som ungdomarna tog sig an med glädje trots den tidiga timmen. Förmiddagen ägnades åt HLR-utbildning, som Försvarsutbildarnas Roger Viklund och Fredrik Jernberg höll. Eftermiddagen var reserverad för Svenska Lottakåren då Mariam Ismail Daoud Egal och Sara Ilijeva berättade om sin verksamhet.

Kvällen ägnades åt kamouflage-övning. Eleverna målade sina ansikten med kamouflagefärg för att sedan gå ut i mörkret och gömma sig för att se hur svårt det är att bli upptäckt i skogen när man är kamouflerad.

– Lyckligtvis hittade vi alla, berättar Peter Stenfelt och tillägger att den här övningen brukar uppskattas av eleverna... ända tills de ska tvätta av sig färgen och upptäcker hur svår kamouflagefärgen är att få bort.

ÖKAT INTRESSE FÖR FÖRSVARSMAKTEN

Sista dagen ägnades åt multitestet och just denna grupp var fantastiskt duktig och klarade mer än väl de krav Försvarsmakten ställer. Det var ett trött och glatt gäng som lämnade in sin utrustning och marscherade ut till sina väntande föräldrar. Peter Stenfelt summerar helgen:

– Vi i kursledningen upplever att intresset har ökat när det gäller Försvarsmakten och vilken roll man kan ha i samhället efter en genomförd värnplikt. Det vi också märker är att intresset ökar hos våra elever att få genomföra värnplikt.

TEXT: ROLF ARSENIUS

BRAK – träning för buk, rygg, armar och knän. Foto: Peter Stenfelt

TUFFA UTMANINGAR I RIKSHEMVÄRNSCHEFENS UNGDOMSTÄVLING

De tolv deltagande lagen från Försvarsutbildarna var peppade. Även bland lagledarna kom tävlingsnerverna fram och flera kunde inte hålla sig från att springa bredvid sina lag den sista biten in i mål.

Tävlingen genomförs i fyra-mannalag, antingen könsuppdelat eller mixat. Här utför Kävlingelaget tävlingsmomentet biathlon. Foto: Daniel Bergström

NÄR RIKSHEMVÄRNSCHEFENS ungdomstävling gick av stapeln den 19 augusti var bland annat Kävlingelaget på plats. Dess lagledare, Daniel Bergström, var femton år när han gick med i Försvarsutbildarna för sjutton år sedan. I det civila arbetar han som fritidsledare och han älskar ungdomsverksamheten, som just under dessa dagar mest handlar om att kolla att alla tar hand om sig, dricker och vilar ordentligt.

Kävlinge ställde upp med ett mixat lag där tre killar och en tjej ingick och det var med en viss oro han såg dem inleda tävlandet eftersom han visste att det fanns skador i truppen.

– Men de är vinnarskallar allihopa och lyckades kapa en tredjeplats. Jag var så lycklig och berättade för dem att de är legender nu. Det här har vi aldrig lyckats med förut, säger Daniel Bergström.

IMPONERAD AV STÄMMNINGEN

Som lagledare för amfibiekårsföreningens trupp fick 21-åriga Alexander Forsberg se hur lagandan utvecklades för varje moment.

Laget hade bland annat förberett sig med en skyttehelg, då Alexander passat på att ge tips och förhållningsregler samtidigt som han försökte utröna vad de hade för förväntningar på tävlingen och på varandra.

– Att få följa våra fyra killar, som i alla fall i början hade lite motvind, se hur de kämpade sig framåt och märka att de hade en sådan styrka att härda ut, det var det bästa med alltihop, menar en nöjd och glad Alexander Forsberg.

BRA MARKNADSFÖRING

John Strandberg är sedan april 2023 ansvarig tjänsteman för ungdomsverksamheten hos Försvarsutbildarna. Hans

största och kanske viktigaste roll är att stötta och hjälpa förbunden i deras ungdomsverksamhet genom att fungera som en brygga mellan Försvarsmakten och Försvarsutbildarna.

– Det handlar om att väcka intresse för totalförsvaret. Det var mycket lättare förr när många föräldrar gjort värnplikt och det gröna livet var mer folkförankrat, säger John Strandberg.

Han ser tävlingen som en utmärkt marknadsföringsaktivitet och anser att alla bör ha varit med minst en gång på Hemvärnets ungdomstävling, då det är så många viktiga moment som ingår, men också för att få träffa andra ungdomar i samma kontext.

TEXT: BEATA HANSSON

FAKTA

Rikshemvärnschefens ungdomstävling består av tävlingsmoment som hinderbana, fältskjutning, avståndsbedömning, precisionskastning och budkavlestafett, liksom övning i tredimensionellt tänkande, biathlon och skjutning. Tävlingen avslutas på söndagseftermiddagen med en språngmarsch på sex kilometer.

Det är en av Försvarsmaktens största tävlingar och lockar varje år i genomsnitt 250 ungdomar från Sverige, Norge, Danmark, Estland, Lettland och Litauen. Flera frivilliga försvarsorganisationer deltar, såsom Sjövärnsskåren, Försvarsutbildarna, Bilkåren, Brukshundklubben och Flygvapenfrivilliga.

NATOMEMLEMSKAP – VAD INNEBÄR DET?

Sverige står på tröskeln till försvarsalliansen Nato och mängder av förberedelser pågår i hela landet. En viktig uppgift är att öka kunskapen.

– Många vill förstå vad Nato innebär för Sverige och för en själv, säger MSB:s Anna Wennerström.

NÄR FINLAND OCH SVERIGE FÖRKLARADE att man tänkte ansöka om medlemskap i Nato blev svaret från länderna inom alliansen mycket positivt. Ett återkommande omdöme är att Sverige och Finland blir en tillgång. I kommentarerna från Nato-håll understryks att Sverige samarbetat med Nato sedan 1994 då vi anslöt oss till Partnerskap för fred och sedan dess har närmat sig Nato alltmer.

I olika Nato-operationer och gemensamma övningar där Sverige har deltagit har vi visat hög kapacitet och förmåga att samarbeta med andra. Att Sverige är ett solitt demokratiskt land är en faktor som ofta lyfts upp som viktigt. I motsats till de flesta andra tillfällen då länder ansökt om medlemskap gick processen till en början mycket fort.

Vid försvarsalliansens möte den 5 juli 2022 undertecknade samtliga Natoländer anslutningsprotokollet för Sverige och Finland som därmed fick status som "inbjudet land" (invitee). Under sommaren och hösten 2022 ratificerade parlamenten i det ena Natolandet efter det andra respektive regeringars positiva beslut. Till slut återstod enbart Turkiet och Ungern. Under våren, när president Erdogan pressade Sverige hårt, var stödet fortsatt mycket starkt och andra Natoländer gjorde vad

de kunde för att få Turkiet, liksom också Ungern, att ratificera Sveriges ansökan.

FELAKTIGT OM NATO

Ann-Sofie Dahl är docent i internationell politik och bland annat knuten till tankesmedjan Atlantic Council i Washington. Hon har under lång tid forskat och skrivit om Nato. Den första frågan går till henne och rör vad Nato är respektive vad Nato inte är?

– Det finns många myter och missförstånd kring Nato, säger Ann-Sofie Dahl.

– Först och främst är Nato en transatlantisk försvarsallians, alltså ett samarbete med en uteslutande defensiv agenda, där de idag 31 – och snart 32 – medlemmarna har förbundit sig att försvara varandra vid ett angrepp.

– Dessutom har Nato under 74 år ständigt anpassat sig till nya tider och hotbilder. Från kalla kriget och tiden efter Berlinmurens fall, till den nya hotbilden efter 9/11. Därefter det nygamla hotet från Ryssland med angreppen på Ukraina, först 2014 och sen 2022. Alltså allt annat än den statiska koloss som Nato emellanåt – felaktigt – framställs som.

ETT STARKT STÖD

Frågan uppstår varför stödet var så starkt för ett svenskt medlemskap?

Fil dr Gunilla Herolf har under många år forskat om frågor som rör den atlantiska försvarsalliansen.

– En viktig anledning till stödet låg givetvis i den aggressiva ryska politiken. Även de som förut inte hade reagerat på denna politik förstod den 24 februari 2022 att världen hade förändrats och att Nato behövde stärkas, säger Gunilla Herolf.

GEOGRAFIN VIKTIG

En betydelsefull faktor för Nato är Sveriges geografiska läge i förhållande till Ryssland. Vårt land har ett viktigt strategiskt läge som ökar förutsättningarna för Nato:s försvarsförmåga och därmed blir ett viktigt bidrag till det kollektiva försvaret. Inte minst handlar det om norra Europa och Nordområdet där Sveriges närhet till och kunskap om Arktis har stor betydelse. En annan och mycket viktig aspekt gäller Gotland, vars geografiska placering

Ann-Sophie Dahl, docent i internationell politik. Foto: Privat

Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg har betytt och betyder mycket i processen för att slutligt få med Sverige i den västliga försvarsalliansen. Foto: Joel Thungren / Försvarsmakten

spelar en viktig roll för försvaret av hela Östersjöområdet. Gunilla Herolf säger:

– För Sveriges närmaste grannar är värdet av ett svenskt medlemskap speciellt starkt. Uttalanden från Norge och Finland understryker den stora betydelse det har för dem att tillsammans med Sverige försvara vad som militärt ses som ett enda operationsområde. Sverige har också en viktig roll som transitområde för Finland och för de tre baltiska länderna. Göteborgs hamn med sin stora kapacitet är dessutom av speciell vikt för hela Norden.

GEMENSAM PLANERING

För Natos försvarsplanering är ett svenskt medlemskap mycket viktigt. Den gemensamma planeringen för hela det nordiska området som nu blir möjlig inom Nato kommer att förenkla och effektivisera arbetet.

Generallöjtnant Michael Claesson är chef för Försvarsstaben: Han får frågan: Vad är din syn på hur integrationsprocessen fortskrider, kan du ge några exempel?

– Den militära integrationsprocessen för att kunna bli fullvärdig medlem av Nato pågår kontinuerligt och arbetet har löpande gett goda resultat. Vi arbetar under ACT, Allied Command Transformation, kring ett tiotal så kallade funktionsområden som bland annat omfattar logistikfrågor, IT och samband, utbildning och förstås administration inklusive informationssäkerhet. Återkopplingen från Nato är hittills mycket positiv. Vi kommer ha sex år på oss från att medlemskapet är ett faktum till dess att vi förväntas uppnå nivån ”konsoliderad medlem”, vilket är

Generallöjtnant Michael Claesson, chef för Försvarsstaben. Foto: Axel Öberg / Försvarsmakten

Per Edling, planeringschef för operationsledningen i Försvarsstaben. Foto: Försvarsmakten

målet för integrationsprocessen. Försvarsmakten kommer inte vara hindret för att snabbt bli en väl fungerande allierad, säger Michael Claesson.

Kommendör Per Edling är planeringschef för operationsledningen i Försvarsstaben. Om ämnet försvarsplanering säger han:

– I dagens svenska försvarsplanering utgår vi från de resurser som vi de facto har och gör en plan för att på bästa sätt försvara vårt land med hjälp av dessa. I Nato utgår planeringen istället från vad och hur alliansen vill göra. Först därefter resurssätts planen genom att de olika medlemsländerna lämnar sina bidrag. Resultatet blir en offensivare strategi, som nu Försvarsmakten ska utvecklas, utrustas och utbildas för att bidra till. Istället för att själva samlas i eget straffområde ska vi vara beredda att ställa upp för att anfalla tillsammans med våra allierade, för att ta en idrottsanalogi.

MOTSTÅND FINNS

Turkiets och Ungerns motstånd har hittills fördröjt att Sverige tas upp som fullvärdig medlem i Nato. Ambassadör Michael Sahlin har varit ambassadör i Turkiet och följer turerna kring den pågående anslutningsprocessen. Vad är hans syn på hur integrationsprocessen fortskrider?

– När detta skrivs, 9 oktober, har det turkiska parlamentet varit återsamlat sedan månadens början. Och ännu finns inget tecken på att den svenska Natofrågan skulle ha kommit närmare en lösning, oaktat det som sades, och skakades hand på, vid Natotoppmötet i Vilnius i somras. Trenden i skrivande stund är snarast negativ, till följd av både Vilnius-avtalets bristande precision vad gäller turordningar och eventuella villkor, och återkommande turkiska regimsignaler om missnöje med Sveriges hållning i olika frågor, som till exempel koranbränningar och PKK-sympatyttringar, och en tendens till ny klimatförbistring i relationen Turkiet-USA (F16-frågan m m) och tilltagande problem både i amerikansk inrikespolitik och en allmän breddning av den internationella problemagendan, senast genom utvecklingen i och kring Israel. Särskilt bekymmersam för svensk del är sekvensen med PKK-attentat nära parlamentet i Ankara, följt av en dramatisk upptrappning av militära och polisiära insatser mot PKK-mål i såväl Turkiet som Syrien och Irak. Denna miljö kan inte undgå att försvåra en konstruktiv hantering i parlamentet av vår fråga.

DET CIVILA ARBETET INOM NATO

I Sverige samordnar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) det civila beredskapsarbetet inom ramen för Sveriges samarbeten med Nato. Som medlemsland förväntas Sverige utveckla de civila förmågor som behövs för att samhället ska fungera i kris och krig. Det handlar om sjukvård, mat, vatten, energi, kommunikationer, transport och civilskydd, vilket också är avgörande för att understödja det militära försvaret.

HÖGRE KRAV PÅ SVERIGE

Ett medlemskap i Nato innebär förväntningar på Sverige när det gäller hur landets civila beredskap fungerar. Ett medlemskap kan även medföra att Sverige behöver anpassa sina strukturer och system för ledning och samverkan, till exempel för att kommunikationen mellan Nato-länderna ska fungera vid övningar och vid inträffade händelser. En anpassning har redan gjorts då Sveriges nya struktur för krisberedskap och civilt försvar trädde i kraft i oktober 2022. De svenska myndigheterna är numera indelade i tio beredskapssektorer med utpekade sektorsansvariga myndigheter, en struktur som till stor del går i

linje med hur Natos civila beredskapsarbete är strukturerat.

– Den nya strukturen för de statliga beredskapsmyndigheterna har funnits i ett år och etableringen av beredskapssektorerna och civilområdeskanslierna pågår, berättar Anna Wennerström som är pressansvarig på MSB.

– MSB stöttar arbetet och mycket av utvecklingen sker genom gemensamma dialoger i olika forum, både på handläggar- och chefsnivå.

VÄRDLANDSSTÖD

Vid skogsbranden i Västmanland 2014 och de omfattande skogsbränderna 2018 tog Sverige emot flygande släckresurser från flera olika länder. Den typen av hjälpinsatser förenklades när Sverige 2016 skrev ett avtal om världlandsstöd med Nato, ett avtal som förnyades 2022.

För att bättre kunna ta emot internationell hjälp har MSB byggt upp en särskild förstärkningsresurs, utifrån EU:s riktlinjer. Uppgiften är att stödja enskilda kommuner eller länsstyrelser med mottagning och koordinering när de behöver be om och ta emot internationell hjälp. Det kan till exempel handla om att stötta med kommunikation och logistik.

– Den förstärkningsresurs som MSB skickar tar inte över ansvaret från aktören som hanterar den specifika händelsen utan ska istället underställas och stödja denne, berättar Anna Wennerström.

– Resursen består enbart av personal men teamet kan ha med sig material för att kunna vara självförsörjande, till exempel datorer, skrivare, telefoner och Rakelterminaler. Teamet anpassas utifrån behoven i den särskilda situationen och det finns inget facit på vilken aktör som ska göra vad vid mottagande av internationellt stöd.

Andra typer av världlandsstöd innebär en mycket större förmåga och här kommer ett medlemskap i Nato att ställa nya krav på Sverige. MSB är Sveriges nationella kontaktpunkt för Euro-Atlantic Distaster Response and Coordination Centre (EADRCC), Natos centrum för att koordinera medlemsländers och partnerländers civila bidrag vid kriser och katastrofer.

– Rent konkret kan arbetet inom EADRCC innebära att en koordinering sker mellan medlemsländer, både gällande förfrågningar om behov av stöd men även att förmedla stödet. EADRCC kan även bistå med exempelvis transporter eller förmedling av information mellan medlemsländer och när även länder utanför EU, säger Anna Wennerström.

Natos flagga antogs av Nordatlantiska rådet den 14 oktober 1953. Den marinblå bakgrunden symboliserar Atlanten och cirkeln kring kompassrosen symboliserar NATO:s medlemsstaters enighet. Kompassrosen symboliserar vägen mot fred.

KÄLLA: WIKIPEDIA

Foto: NATO

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har en central roll när det gäller anpassningen av civilt försvar till Nato.
Foto: Creative Commons / MSB

KUNSKAP OM NATO

När Sverige blir medlem i Nato behöver kunskapen om Nato som organisation och hur samarbetet bedrivs höjas i hela det svenska systemet.

– MSB har bland annat tagit fram en webbkurs om Nato och det civila beredskapsarbetet. I ett första skede handlar det framför allt om att medarbetare inom Sveriges beredskapssystem ska få grundläggande förståelse

SVERIGES VÄG MOT NATO-MEDLEMSKAP

1994

Sverige blir en del av Nato-projektet Partnerskap för fred.

2014

Sverige ingick ett individuellt partnerskap med Nato, så kallat Enhanced Opportunities Programme (EOP). Sverige har genom EOP kunnat utbyta erfarenheter och kunskap med Nato kring uppbyggnaden av totalförsvaret samt inom krisberedskap och civilt försvar.

2016

Sverige har ett världsstödsavtal med Nato. Avtalet ger Sverige möjlighet att förbättra förutsättningarna för att effektivt kunna ge och ta emot stöd från Nato vid kris eller krig.

för Nato, men även privatpersoner är välkomna att gå utbildningen, säger Anna Wennerström.

MSB har även fått ett regeringsuppdrag att förbereda en kunskapshöjande insats för allmänheten om Nato. Uppdraget genomförs i tät samverkan med Försvarsmakten och informationsinsatsen kommer att rikta sig specifikt till unga men även till allmänheten i stort.

– I våra undersökningar ser vi att många vill förstå vad Nato innebär för Sverige och för en själv, avslutar Anna Wennerström.

INSIKT, VILJA, MOD

Jenny Deschamps-Berger är avdelningschef på Centrum för totalförsvar och samhällets säkerhet vid Försvarshögskolan (FHS). Hon får ofta frågor om varför Sverige ska vara med i Nato:

– Som medlemmar i Nato blir vi del i en försvarsallians som ska stå upp för de friheter och rättigheter som vi grundar oss på, och ett av våra stora bidrag i alliansen kan vara att stärka dessa fri- och rättigheter, säger hon.

– Vi går in i Nato med gott anseende gällande demokratisk grund och där kommer vi att bli starkare tillsammans. Demokratin och de demokratiska värdena behöver skyddas både i Sverige och i världen, tillsammans med andra demokratiska länder.

I takt med att det säkerhetspolitiska läget har blivit allvarligare har flera undersökningar gjorts av den svenska försvarsviljan. På Försvarshögskolan använder man sig av begreppen insikt, vilja och mod: Insikt att det finns ett hot och att var och en har ett ansvar. Vilja att själv, efter bästa förmåga, bidra till att skydda till exempel demokrati, frihet, yttrandefrihet, pressfrihet. Mod att agera, att varje enskild person vågar göra det som behöver göras.

– Här har vi mycket kvar att göra i Sverige, vi tror fortfarande inte riktigt att det gäller oss, säger Jenny Deschamps-Berger.

– Men sanningen är att vi befinner oss i ett läge där både vår yttrandefrihet och pressfrihet är utsatta för hot

och vi har ett fullskaligt krig inte långt från våra gränser, men att Sverige är hotat är svårt och jobbigt att ta in eftersom det betyder att vi måste agera.

TEXT: ANNA WIDERBERG OCH TOMMY JEPSSON

NATO-SAMARBETETS CENTRUM

Samarbetet inom Nato regleras än idag av det Nordatlantiska fördraget som undertecknades av de 12 ursprungliga medlemsländerna den 4 april 1949. Fördraget har 14 artiklar varav tre brukar lyftas fram som extra viktiga:

Artikel 3 handlar om varje medlemslands ansvar att förbättra sin förmåga att stå emot väpnat angrepp, både som enskilt land och tillsammans med Nato. I modern tid gäller detta även nya former av hybrida angrepp.

Artikel 4 handlar om medlemsländernas möjlighet att konsultera med övriga länder när något land känner sig hotat. Resultatet kan bli att ett urval nationer deltar i en insats men konsultationen kan också leda till beslutet att inte genomföra någon insats.

Artikel 5 brukar beskrivas som kärnan i fördraget och handlar om det kollektiva försvaret när ett medlemsland utsätts för väpnat angrepp. En väpnad attack mot ett medlemsland ses som en attack mot alla medlemsländer enligt principen "en för alla och alla för en".

Sverige skrev nytt avtal om världsstöd med Nato. Det nya avtalet handlar om det stöd Sverige ska kunna ge till Nato-operationer vid gemensamma övningar och insatser. Avtalet innebär också effektivare och förenklade processer när det handlar om vilket stöd Sverige kan ta emot.

2022

Till dess att samtliga Natoländer har ratificerat Sveriges ansökan om Natomedlemskap har Sverige status invitee, vilket innebär att Sverige nu integreras gradvis i Natos strukturer.

Den 25 februari, dagen efter Rysslandsfullskaliga invasion av Ukraina, ingick Sverige, Finland och Nato ett förstärkt samarbete med intensifierat informationsutbyte, samordning av aktiviteter och strategisk kommunikation kopplat till krisläget. Sverige förstärkte även sina förbindelser vid Natos militära högkvarter och staber med samverkanspersonal.

Den 16 maj fattade regeringen beslut om att Sverige skulle ansöka om medlemskap i Nato. Beslutet byggde på en säkerhetspolitisk analys som presenterats bara några dagar tidigare: "Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge – konsekvenser för Sverige".

VAD GÖR POST- OCH TELESTYRELSEN?

PTS granskar bland annat att PostNords nya modell, som innebär att de flesta brevöversändelserna delas ut varannan dag, lever upp till gällande regler och villkor. Foto: Adam Hoglund / Shutterstock

Post- och telestyrelsen (PTS) är den myndighet som utövar tillsyn över elektronisk kommunikation och postbefordran i Sverige.

BEGREPPET ELEKTRONISK KOMMUNIKATION omfattar IT, radio- och telekommunikation.

Detta område utgör större delen av PTS verksamhet, vilket är naturligt eftersom mängden fysiska brev har minskat drastiskt de senaste åren, samtidigt som utbyggnaden av bredbands- och 5G mobilinfrastruktur ångar på för fullt.

Dock bedöms postbefordran bli viktigare vid höjd beredskap, då störningar och avbrott i de elektroniska kommunikationerna kan öka behovet av att skicka fysiska försändelser.

VERKSAMHETSIDÉ

PTS arbetar enligt verksamhetsidéen "genom samverkan, främjande insatser, reglering och tillsyn bidrar vi till en trygg digital omställning." Sammanfattningsvis ska man säkerställa att alla i Sverige har tillgång till bra telefon-, bredbands- och posttjänster.

– Det är så otroligt viktigt i vårt samhälle idag att vara uppkopplad på olika sätt. Både människa till människa och snart också maskin till maskin. Vi har en central position för att se till att detta görs på ett smart och

Även om PTS verksamhet kan verka tämligen abstrakt och övergripande kan man även få hjälp i väldigt handgripliga ärenden, vilket exemplifieras på PTS webbplats. Källa: Post- och telestyrelsens hemsida, www.pts.se

hållbart sätt, säger Dan Sjöblom, generaldirektör för PTS, i en videointervju på myndighetens hemsida och fortsätter:

– Det handlar dels om infrastruktur, att få ut bredbandsuppkoppling till alla i Sverige, men även att skapa tillit och förmåga hos alla och envar att använda de här nya systemen och tjänsterna. Detta är helt nödvändigt för att kunna delta i samhället, och därför gäller det att se till att alla oavsett förmåga och position i samhället kan vara med.

UPPDRAG

PTS sorterar under finansdepartementet, och precis som för andra myndigheter styrs verksamheten ytterst av ett årligt regleringsbrev.

Under 2023 ska man bland annat följa avvecklingen av kopparnäten för fast telefoni och mobilnäten för 2G och 3G. Särskilt viktigt är att myndigheten övervakar vilka ersättningslösningar som erbjuds kunderna när operatörerna lägger ner dessa nät.

PTS är även tillsynsmyndighet för enskilda verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet inom elektronisk kommunikation och posttjänst. Man utfärdar föreskrifter, utövar tillsyn, fattar beslut om placering av befattningar i säkerhetsklass och beslutar om eventuella förelägganden eller sanktioner i de fall marknadsaktörerna inte uppfyller regelverket.

CIVILFÖRSVARSUPPGIFTER

I regleringsbrevet anges även att PTS uppgift inom det civila försvaret är att vidta åtgärder för att systemen för postbefordran och elektronisk kommunikation ska vara driftsäkra och robusta. Systemen ska skyddas mot allvarliga hot och påfrestningar.

PTS är sedan 1 oktober 2022 sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn elektronisk kommunikation och post, vilket innebär att man ansvarar för att dessa system ska ha en god förmåga för att kunna hantera såväl kriser som ett läge av höjd beredskap.

Dan Sjöblom igen:

– Samhället är utsatt för större påfrestningar när det säkerhetspolitiska läget i världen ändrar sig, och då måste vi se till att elektronisk kommunikation fungerar även vid olika typer av påfrestningar. För att uppnå detta genomför vi en rad olika aktiviteter, exempelvis övningar, utbildningar och anpassning av regelverken.

BEREDSKAPSMYNDIGHET

PTS är en av flera myndigheter med särskilt ansvar för samhällets krisberedskap. Man har därför en tjänsteman i beredskap som är tillgänglig dygnet runt.

Dennes arbetsuppgifter är främst att initiera och samordna det inledande arbetet för att upptäcka och identifiera händelser och tendenser som kan leda till allvarliga kriser inom PTS ansvarsområde, och därefter larma och informera efter behov.

Vid en kris är PTS huvudsakliga uppgifter att följa händelseutvecklingen, samla in uppgifter om händelseförloppet samt rapportera till regeringen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Man har tillsammans med operatörerna, alltså exempelvis bredbandsleverantörer, mobiloperatörer och postföretag, tagit fram ett antal förstärkningsresurser som kan aktiveras i händelse av kris eller höjd beredskap. Dessa resurser ägs och förvaltas av operatörerna, och således har PTS inga egna frivilliga förstärkningsresurser.

Dan Sjöblom, generaldirektör på Post- och telestyrelsen sedan 2017. Foto: Post- och telestyrelsen

ÄR INGEN OPERATÖR

PTS är en myndighet som sätter upp spelregler för marknaden och granskar marknadsaktörerna, men är inte själv en operatör. Man kan alltså inte själv bygga infrastruktur, genomföra underhållsarbeten eller liknande.

Myndigheten har heller inte mandat att ingripa i tvister mellan enskilda kunder och operatörer. Om du är missnöjd med din telefontjänst ska du i första hand kontakta leverantören. Är du fortfarande inte nöjd blir det ett konsumentärende på samma sätt som när du köper andra tjänster och produkter.

Däremot om synpunkter från flera konsumenter indikerar generella problem på marknaden eller att en operatör bryter mot bestämmelserna i lagen så kan detta bli ett ärende för PTS.

I och med denna artikel avslutar Försvarsutbildaren sin reportageserie om Sveriges beredskaps- och totalförsvarsmyndigheter.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

NÅGRA ÅRTAL

PTS bildades 1992 genom en sammanslagning av Televerkets frekvensförvaltning och Statens Telenämnd.

Postverkets monopol på brevbefordran avskaffades 1993, då även det statliga Televerket ombildades till Telia AB.

När Postverket ombildades till Posten AB 1994 övertog PTS även dessa myndighetsuppgifter.

1995 var Sverige det mobiltätaste landet i världen eftersom 20 procent av befolkningen hade tillgång till mobiltelefon.

År 2000 fanns det fler mobilabonnemang än fasta abonnemang i Sverige.

2010 ringde svenskarna fler samtal från mobilen än från fasta abonnemang.

PTS utsågs 2015 till Sveriges modernaste myndighet.

ÄNNU ETT OVÄLKOMMET KRIG

Det kallas för Israels 11 september. Det som avses är terrorstämplade Hamas lika överrumplande som omfattande väpnade angrepp på Israel den 7 oktober. Israel har svarat med en omfattande mobilisering av sin försvarsmakt. Ett fullskaligt krig är en realitet.

ANGREPPET VAR URSKILLNINGSLÖST och riktades mot främst civila. Bilderna av stympade barn, kvinnor och män framkallar scener från den ryska massakern i den ukrainska staden Butja i april i fjol. Det israeliska svaret med omfattande flygangrepp mot Gaza har åstadkommit liknande scener, som kablats ut över världen.

ISRAEL ÖVERRASKADES

Det är uppenbart att Israels underrättelsetjänst inte hade några indikatorer på ett storskaligt angrepp från Hamas, som lyckats dölja förberedelserna inför angreppet.

Resultatet blev förödande när Hamas infiltrerade israeliskt territorium och därefter genomförde en regelrätt massaker, där det uppges att mer än 1 200 människor mördades. Dessutom tillfångatogs cirka 200 personer, vilka bortfördes som gisslan till Gaza för att kunna utnyttjas som förhandlingskort och/eller mänskliga sköldar.

TERROR OCH PÅVERKAN

Hamas tillämpar en irreguljär krigföring, i vilken huvudingrediensen är terror, understödd av påverkansoperationer. Det senare sker i syfte att erhålla så omfattande sympatier

från världssamfundet som möjligt, liksom för att engagera andra terrorstämplade våldsaktörer i kriget mot Israel.

HÄNSYNSLÖSHETEN STICKER UT

Brutaliteten i det pågående Mellanösternkriget har tydliga paralleller till kriget i Ukraina. Krigets lagar ignoreras av såväl Ryssland som Hamas och har nått en nivå som visar krigföringens ohämmade brutalisering. Inga mänskliga hänsyn tas, och i fallet med Hamas vittnar avhuggna huvuden av barn om totala vansinnesdåd.

Det israeliska svaret på Hamas angrepp har varit kraftfullt och förvandlat delar av norra Gaza till något som mest påminner om en grushög. Mer än en miljon människor som lever i detta område har av Israel fått ett dygn på sig att lämna sina hem och bege sig till Gazaremsans södra delar. Här är den humanitära situationen mycket svår. Stora muslimska grupper i Mellanöstern, Nordafrika, liksom i Europa, visar öppet sitt stöd för Hamas. Särskilt efter att ett sjukhus i Gaza träffades med hundratals människor döda verkar sympatin växa för Hamas sak. Det oaktat att Israel hävdar att man kan leda i bevis att katastrofen inte orsakats genom ett israeliskt angrepp.

RISK ATT SPRIDAS

I det internationella samfundet finns en utbredd oro för att fler statliga och icke-statliga aktörer ska dras in i kriget.

En eskalering av kriget skulle sannolikt involvera Hizbollah i Libanon, liksom andra milisgrupper i Syrien vilka stöds av Iran. Om Teheranstödda miliser i Libanon

Det israeliska svaret har skapat en katastrofsituation för människorna i Gaza. Foto: Anas-Mohammed / Shutterstock

och Syrien går in i det pågående kriget till stöd för Hamas ökar sannolikheten för ett regionalt storkrig, i vilket både amerikanska, kinesiska och ryska intressen kan kollidera. USA har uttryckt sitt fulla stöd till Israel, ett stöd som inkluderar militära maktmedel.

DELADE STÅNDPUNKTER

Förhållandet mellan Golfstaterna kompliceras av kriget. Egypten och Jordanien, två länder som inrikespolitiskt behöver hantera en islamitisk opposition, ser ut att välja en försiktig väg i den pågående konflikten. För makthavarna i Kairo och Amman handlar det om att upprätthålla statens säkerhet i en situation där delar av befolkningen önskar förändringar och vissa grupperingar av militanta islamister kan vara beredda att åstadkomma förändringar genom väpnat våld.

” KRIGETS LAGAR IGNORERAS OCH HAR NÅTT EN NIVÅ SOM VISAR KRIG- FÖRINGENS OHÄMMADE BRUTALISERING.

Medan Qatar stöder Hamas har Bahrain och Förenade Arabemiraten, vilka normaliserat relationerna med Israel, fördömt Hamas angrepp. Sedan handlar det om ett USA-allierat Saudiarabien, som å ena sidan sett en normalisering i relationerna till Israel och å den andra söker stärka sin regionala ledarroll genom att bland annat stödja palestinierna.

Qatar-ägda nyhetskanalen Al Jazeera får inte glömmas bort som påverkansfaktor då den når tiotals miljoner människor i arabvärlden. I påverkansoperationerna, således informationskrigföringen, är det inte sanningen som är i fokus för intresset utan vilket genomslag respektive aktör får med de budskap som valts att kommuniceras till omvärlden.

TVÅ FRAMTIDSFRÅGOR

En fråga kopplad till Iran, som förstärks av det pågående kriget, handlar om USA:s, Natos, EU:s, och inte minst Israels, starka intresse att hindra regimen i Teheran från att utveckla kärnvapen. Ett israeliskt preventivt angrepp i syfte att slå ut produktionskapaciteten för en iransk nukleär förmåga går inte att bortse ifrån. Det skulle sannolikt leda till en direkt inblandning av Iran i det pågående kriget. Därmed skulle ett regionalt storkrig vara en realitet med risk att spridas utanför Mellanöstern.

En annan fråga rör vad de två pågående krigen, i Mellanöstern och i Ukraina, kan innebära för USA:s, Natos

och EU:s stöd till Ukraina och Israel. Sympatin för Israel är stark i amerikansk politik, vilket innebär krav på stöd till den judiska staten. USA är samtidigt den största bidragsgivaren till Ukraina. Kan denna reduceras om samtidigt hjälp ska ges till Israel? Kan i så fall de europeiska länderna i Nato och EU fylla upp ett eventuellt minskat stöd från USA? Om inte är det till fördel för Ryssland.

Krig är oförutsägbart. Mycket kan hända från att denna artikel skrivs till att den når dig som läsare.

TEXT: TOMMY JEPSSON

HAR DU KOLL PÅ NÄRMASTE SKYDDSRUM – OCH VAD SOM GÄLLER?

Vet du var närmaste skyddsrum finns? Vad får du ta med dig dit? Och vilka är alternativen om du inte har något skyddsrum i närheten? Här är de viktigaste grunderna om du skulle behöva söka skydd i händelse av krig.

HITTA DITT SKYDDSRUM

På MSB:s digitala skyddsrumskarta (msb.se/skyddsrumskarta) hittar du alla skyddsrum i landet. Ta reda på var närmaste skyddsrum finns, både i anslutning till bostaden och arbetsplatsen/skolan eller annat eventuellt ställe där du ofta befinner dig.

SÅ HÄR SER SKYDDSRUMS-SKYLTEN UT

Alla skyddsrum måste vara märkta med en specifik skylt. Denna består av en orange ruta med en blå triangel i mitten – den internationella symbolen för civilt försvar.

DU FÅR ANVÄNDA VILKET SKYDDSRUM DU VILL

Skyddsrummen är till för civilbefolkningen (inte militären) och bara vid krig. Då räknas de som allmän plats, vilket innebär att alla får söka skydd i vilket skyddsrum som helst. Det gäller även om man inte är svensk medborgare. På grund av allergirisken och begränsat antal skyddsrumspatser har man inte rätt att ta med sig husdjur.

OM DU INTE FÅR PLATS

Om skyddsrummet redan är fullt ska du omedelbart bege dig till nästa skyddsrum eller annan skyddad plats.

DET HÄR SKYDDAR SKYDDSRUMMET MOT

Ett godkänt skyddsrum ska kunna stå emot tryckvågor, splitter, brand, radioaktiv strålning och bråte från raserade hus. Här ska också finnas en egen ventilationsanläggning som stänger ute giftiga gaser och radioaktivt damm.

DET HÄR SKA FINNAS I SKYDDSRUMMET

Ett iordningsställt skyddsrum ska innehålla ventilation, toalettmöjligheter, vatten och värme. Räkna dock med att värme, vatten och el kan försvinna. Därför ska det även finnas vatten upptappat på kärl.

CHECKLISTA ATT SJÄLV TA MED TILL SKYDDSRUMMET

Vid höjd beredskap eller krig, ha en väska packad med:

- Vatten i flaska
- Mediciner
- Ficklampa
- Mat som tål rumstemperatur
- Hygienartiklar, till exempel tvättlappar
- Första hjälpen-väska
- Varma kläder
- Mobiltelefon, laddare och powerbank
- Värdehandlingar: Id-kort/körkort, kontanter, kontokort
- Nycklar
- Något att sitta/ligga på
- OBS! Ta inte med spritkök eller liknande, både på grund av brandrisken och eftersom det förbrukar syre och höjer koldioxidnivån i rummet.

DÅ SKA DU GÅ TILL ETT SKYDDSRUM

Skyddsrum används bara vid krig. Om det blir ett flyglarm ska du omedelbart bege dig dit. Flyglarmet pågår under en minut och består av två sekunder långa ljudstötar med två sekunders mellanrum.

SÅ LÅNG TID HAR DU PÅ DIG

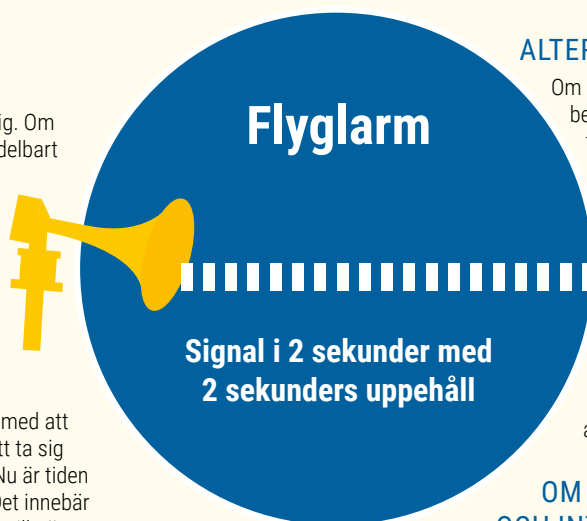
Under kalla kriget räknade man med att man hade åtta minuter på sig att ta sig till ett skyddsrum vid flyglarm. Nu är tiden förmodligen betydligt kortare. Det innebär att man omgående ska bege sig till närmaste skyddsrum eller annan skyddad plats vid flyglarm.

SÅ MÅNGA FÅR PLATS

Den beräknade ytan per person i ett skyddsrum är 85 gånger 85 centimeter, vilket innebär cirka 0,72 kvadratmeter per person. Genomsnittsstorleken är drygt 100 personer per skyddsrum.

SÅ LÄNGE KAN DU VARA I SKYDDSRUMMET

Rummet ska vara konstruerat så att det går att vara där i minst tre dygn.

ALTERNATIV TILL SKYDDSRUM

Om du inte har något skyddsrum i närheten kan du bege dig till ett annat skyddande utrymme som en tunnelbanestation, annan tunnel eller källare. Det kan också vara ett alternativ för dig som vill ha ditt husdjur med dig.

OM DU ÄR INOMHUS VID FLYGLARM OCH INTE HINNER TILL ETT SKYDDSRUM ELLER SKYDDAT UTRYMME

Ta dig till ett rum som saknar fönster i mitten av lägenheten/huset. Badrum är ofta bra.

OM DU ÄR UTOMHUS VID FLYGLARM OCH INTE HINNER TILL ETT SKYDDSRUM ELLER SKYDDAT UTRYMME

Ta skydd i ett dike eller annan djupare sänka.

SÅ MÅNGA SKYDDSRUM FINNS DET IDAG

Att ha koll på närmaste skyddsrum och vilka regler som gäller är en del av varje persons hemberedskap. I dagsläget finns cirka 65 000 skyddsrum i Sverige, med plats för ungefär sju miljoner människor. Tanken är inte att skyddsrummen ska räcka till hela befolkningen. De flesta skyddsrum finns i städer och tätorter som är svåra att snabbt utrymma vid ett eventuellt anfall. Utöver det finns också militär personal, räddningstjänst, sjukvårdspersonal och annan personal i tjänst som inte kommer att befinna sig i skyddsrummen.

DET HÄR GÄLLER OM DU ÄR FASTIGHETSÄGARE (OCH FÖR BOSTADSRÄTTSFÖRENINGAR)

- Du är skyldig att underhålla skyddsrummet och se till att nödvändig utrustning finns på plats.
- Fasaden samt ingången till skyddsrummet ska vara uppmärkt med en skylt.
- Skyddsrummet får användas till annat i fredstid, men måste vara åtkomligt för inspektion.
- Om regeringen beslutar om höjd beredskap måste fastighetsägaren ställa i ordning skyddsrummet inom 48 timmar.
- I fredstid får skyddsrummen vara låsta. Men vid höjd beredskap och krig måste fastighetsägaren eller den som använder fastigheten låsa upp dörren till skyddsrummet och alla dörrar och portar på vägen dit.

TEXT: Sara Bergqvist

KÄLLOR: Anders Johannesson, enhetschef för befolkningsskydd vid MSB, msb.se samt Lars Björk, Försvarsutbildarna.

ILLUSTRATIONER: VectorVicePhoto / Shutterstock, derter / Shutterstock, ClearDesign.se

VI VÄSSAR VÅRA VERKTYG

Johan René, ordförande i Försvarsutbildarnas överstyrelse, för anteckningar från ett av föredragen. Foto: Jörgen Sjöholm

Sista helgen i oktober var det dags för Försvarsutbildarnas årliga höstkonferens på Höllviksnäs. Varje förbund skickar två representanter och konferensen ska vara ett forum för dubbelriktad kommunikation.

GÄSTFÖRELÄSARE GER EN LÄGESBILD av nuläge och framtidsplaner hos de som beställer utbildningar av oss, alltså det militära och civila försvaret. Styrelsen och kansliet informerar om rutiner och metoder för att alla ska ha en gemensam uppfattning om hur vi arbetar.

Och, inte minst, så presenterar deltagarna från förbunden sina erfarenheter och arbetssätt samt lyfter fram förbättringsförslag.

VAD ÄR SYFTET?

Johan René, ordförande i Försvarsutbildarnas överstyrelse, har sin prioritering klar:

- Den viktigaste funktionen för konferensen är att låta folk träffas och utbyta erfarenheter. Vissa diskussioner styrs av programmet, men lika viktiga är de som förs över lunchbordet eller i fikapausen.

Man vill helt enkelt skapa förutsättningar för att vi ska kunna arbeta effektivt mot samma mål trots olika förutsättningar i olika förbund. Ann Lindberg sammanfattar vad hon personligen vill få ut av konferensen:

- Som administrativ chef på kansliet vill jag få ett kvitto på var kansliet står och vad som kan bli bättre. Vad behöver förbunden? Är vi effektiva med de resurser vi har?

EN FOLKRÖRELSE

Johan René igen:

- Vi är faktiskt en folkrörelse, vilket kanske glöms bort i vardagen. Den dynamiska samverkan här på konferensen hoppas jag ger en påminnelse om detta, och framför allt får alla att känna sig delaktiga i rörelsen.

Ingela Skog, vice styrelseordförande i Skåneförbundet, är en deltagare med förankring i denna rörelse:

- Jag började som unglotta vid 10 års ålder och gick sedan med i Hemvärnet 1998 tillsammans med min mamma. Pappa var hemvärnssoldat, min faster var aktiv i Röda Korset och farfar hade varit yrkesmilitär.

REPRESENTATION

Av våra 45 förbund är drygt 30 representerade på konferensen, vilket Johan René kommenterar:

- Förbund på platser där det inte längre finns någon militär närvaro kan tyvärr ha hamnat lite vid sidan av och har kanske svårt att känna sig delaktiga. Jag skulle då vilja framhålla höstkonferensen som ett ypperligt tillfälle att få idéer och skapa kontakter för att hitta nya vägar för den egna verksamheten.

PRAKTISK NYTTA AV KONFERENSEN

Christer Molander, vice ordförande i Luftvärnsförbundet, menar att det är väl investerad tid att delta på konferensen. Hans förbund har tagit fram en egen kurs, "Luftshot och motåtgärder", som riktar sig till hemvärnspersonal i stabs- och ledningsbefattningar samt motsvarande personal inom det civila försvaret. Christer konstaterar:

- Under konferensen har vi fått underlag till hur vi kan gå vidare för att sprida dessa kurser och även konkreta kontakter.

Ingela Skog avslutar:

- För min del är det viktigaste att träffa människor och få med mig deras erfarenheter. Att göra om detta till en teams-konferens skulle inte fungera för den här typen av diskussioner.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

KALMAR – GEOGRAFISKT SKUGGLÄGE SOM FÖRSVÅRAR

Platser som redan har militära garnisoner har sällan problem med rekrytering av frivilliga. Svårare kan det vara på andra orter. Patric Lindgren, Kalmars förbundsstyrelseordförande tror att det är en politisk fråga.

HUR SER FÖRSVARsutbildarna i KALMAR LÄNS utmaningar ut i vardagen?

– Jag har noterat att det är svårt att upprätthålla en verksamhet på platser där det militära arvet är tunt och där det inte finns någon närvaro av Försvarsmakten. Den närmaste finns i Växjö. Det är långt till mycket både logistiskt och fysiskt. Frivilligverksamheten har därmed svårt att göra sig hörd.

Vad kan vi göra åt det?

– Att återetablera en utbildningsgrupp vore naturligtvis bra även om jag tror att det i dagsläget känns osäkert då vi inte riktigt har något att bygga på när vi inte har några förband i närheten.

– Att återetablera närvaro i Kalmar län är en politisk fråga. Det är alltid en fördel med närhet till en militär garnison.

Du har varit förbundsstyrelseordförande sedan i mars. Vad har du för styrkor som kan hjälpa Kalmars försvarsförening att bli mer synlig?

– Jag har många års engagemang inom Försvarsutbildarna i olika befattningar och mycket erfarenhet av att utbilda mig och att utbilda andra. Till vardags är jag universitetslektor och statsvetare, men har alltid haft ett civilt intresse för säkerhetspolitik och undervisar inom detta område på Linnéuniversitetet.

STARK FÖRSVARSVILJA

Du har skrivit en avhandling med syfte att förklara hur Sveriges säkerhetspolitik anpassats till nya förutsättningar efter stora konflikter under 1900-talet. På vilket sätt kan frivilligrörelsen ha en viktig roll här?

– Oavsett aktuell säkerhetssituation är det ytterst betydelsefullt att upprätthålla en stark försvarsvilja, jag påstår till och med att detta är viktigt för demokratin. Ett av de viktigaste sätten att upprätthålla försvarsvilja är att uppmuntra till frivilligt försvarsengagemang på olika sätt. Detta förankrar försvarstanken i folkdjupet, förmedlar viktiga kunskaper och förmågor och skapar möjligheter för totalförsvaret att tillvarata de kompetenser som finns i samhället, som det militära försvaret annars inte är i besittning av. Kriget i Ukraina illustrerar detta på ett tydligt sätt.

FÖRBUNDETS VERKSAMHET

Har ni någon planerad frivilligverksamhet framför er under hösten?

– Vi har två tillfällen med "För Din Säkerhet!" planerade och vi hoppas på en "Military day" nästa år. Några tillfällen med skytte är också inplanerade samt en kurs i försvarsupplysning och även en kurs i sjukvård. Våra ungdomar stretrar på trots de utmaningar som möter dem.

TEXT: BEATA HANSSON

FÖRSVARsutbildarna KALMAR LÄN

Förbundet består av fyra föreningar: Oskarshamn, Kalmar, Öland och Södra Möre.

Av sammanlagt 400 medlemmar är cirka 25 aktiva ungdomar.

Kalmars ungdomar stretrar på – trots utmaningar. Foto: Martina Cullin

Susanne Lundmark, Anna Widerberg och Catherine Johnsson hör till Länsstyrelsen Stockholms förstärkningsresurs av kommunikatörer. Foto: Erik Olsson

FÖRSTA DAGEN I HETLUFTEN

Övningen Matteus 23 genomfördes i samband med Beredskapsveckan och då passade Länsstyrelsen Stockholm på att kalla in sina frivilliga kommunikatörer för första gången.

I SCENARIOT VAR ALL IT OCH TELEFONI utslagen och utmaningen var att hitta andra sätt att kommunicera.

– Det var otroligt inspirerande att äntligen få en inblick i det praktiska arbetet i krissituationer, säger Catherine Johnsson som är en av de sammanlagt tio frivilliga kommunikatörer som Länsstyrelsen Stockholm har skrivit avtal med.

Susanne Lundmark, till vardags chef för enheten för Kommunikation vid SLU:s Artdatabank, håller med.

– Det blev så uppenbart att man måste vara aktiv och själv leta reda på information och komma på vad som behöver göras. Man kan inte bara sitta på sin stol och tro att någon annan ska berätta vad som händer.

EN LÄRORIK DAG

I den del av Matteus 23 där kommunikatörerna deltog – Matteus kriskommunikation – fick fyra kommuner i uppdrag att ta emot och sprida ett krismeddelande på sina

trygghetspunkter. Eftersom ordinarie kanaler låg nere så skickade Länsstyrelsen krismeddelandet till kommunerna med hjälp av flyg och MC-ordonnans. Kommunikatörerna följde arbetet och hjälpte TiB, tjänsteman i beredskap, med lägesbilder.

Dagen innehöll även en grundutbildning i sambands-systemet Rakel samt en första lektion i det som kallas GIS och som handlar om hur kartor och geografisk information kan användas i kommunikationsarbetet.

– Mötet med de frivilliga kommunikatörerna gav mig insikter om hur vi tydligare kan förbereda vilka arbetsuppgifter som de kan jobba med i skarpt läge. På så sätt kan Länsstyrelsens förmåga att kommunicera vid samhällsstörningar vässas ytterligare och framförallt bli mer uthålligt, säger Erik Olsson, kommunikatör inriktad på beredskapsfrågor, Länsstyrelsen Stockholm.

TEXT: ANNA WIDERBERG

Tillsammans i en osäker tid

UNDER SNABBT UPPKOMNA säkerhetshot, kris eller krig står Sverige inte ensamt. Det blev extra tydligt fredagen den 13 oktober när det brittiska hangarfartyget HMS Queen Elizabeth anlände till Sverige och Göteborg.

Besöket var en del i försvarssamarbetet JEF (Joint Expeditionary Force) och genomfördes under ledning av Storbritannien. Tillsammans ingår tio nationer i JEF som kan hålla Östersjöinloppen, Östersjön och Västerhavet säkert.

Det var inte vilket fartyg som helst som besökte Göteborg under en veckas tid. Hangar-

fartyget är ett av de största örlogsfartyg som den brittiska flottan någonsin haft. Hon kan bära upp till 40 helikoptrar och flygplan, är 280 meter lång, har en besättning på närmare 1 600 soldater och sjömän. Med sina 65 000 ton spelar hon en viktig roll i försvaret av Östersjön.

– En av styrkorna med försvarssamarbetet JEF är att man snabbt kan agera vid större kris. Antingen självt eller ihop med Nato, säger Carl-Johan Edström, chef för Försvarsmaktens operationsledning i en artikel på Försvarsmaktens hemsida.

Regeringen föreslår åtgärder för aktivering av civilplikten inom kommunal räddningstjänst och elförsörjningsområdet

DEN 7 SEPTEMBER meddelade regeringen att man tänker föreslå ett tillskott i budgetpropositionen om 40 miljoner kronor för aktiveringen av civilplikt inom kommunal räddningstjänst och elförsörjningsområdet. Tillsammans med de medel som redan avsatts för personalförsörjning i Totalförsvarspropositionen 2020 innebär det totalt 60 miljoner kronor för 2024 enligt en artikel på MSB:s hemsida.

För att kunna aktivera civilplikten krävs författningsändringar som skulle kunna träda i kraft 19 januari 2024. MSB arbetar intensivt med förslag på författningsändringar i samarbete med andra berörda aktörer såsom Plikt- och prövningsverket, Försäkringskassan samt Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Skogsbrand. Foto: Pavel Koubek / MSB Bildbank

Amerikansk jagare på besök

DEN AMERIKANSKA JAGAREN USS Paul Ignatius anlände till Stockholm under hösten. Fartyget kom till kaj för att fylla på förråd och vila besättningen.

– Besöket var på rutin, men naturligtvis av största vikt för

Sverige när viktiga partners besöker mot bakgrund av det allvarliga omvärldsläget, säger Anders Åkermark, chef för operationsavdelningen på marinstaben i ett uttalande på Försvarsmaktens hemsida.

Försvarsmakten vässar drönarförmågan

I UKRAINA HAR RPAS (Remotely piloted aircraft system), eller drönare, blivit en viktig del av slagfältet. Oftast utsätts dessa för motståndarens påverkan, i form av telestörning. Tidigare i oktober övade delar av Försvarsmakten på hantering av utstörda system och att leda indirekt eld med hjälp av farkosterna, i syfte att bli än farligare för motstån-

daren, enligt ett pressmeddelande från Försvarsmakten.

Försvarsmakten har länge jobbat med olika fjärrstyrda flygande system, i syfte att spana och inhämta information i olika miljöer. De ger ett bra underlag för beslutsfattande om en insats och för att kunna leda indirekt eld, till exempel granatkastare.

Flygande spaning genomförs med hjälp av drönare från TUAV (Tactical Unmanned Aerial Vehicle). Foto: Mats Nyström / Combat Camera / Försvarsmakten

Stort intresse för uppdragsersättning till frivilliga försvarsorganisationer

HELA 290 ANSÖKNINGAR har kommit in från frivilliga försvarsorganisationer om medel från anslag 2:4 Krisberedskap. Pengarna ska användas för att finansiera utbildningar av frivilliga som ska tjänstgöra som förstärkningspersonal i den civila beredskapen.

17 av de 18 frivilliga försvarsorganisationerna har i år sökt medel från MSB. De ansökta

summorna uppgår till cirka 160 miljoner kronor för 2024 och cirka 180 miljoner kronor för 2025. MSB har 90 miljoner kronor per år att fördela på de inkomna ansökningarna.

Syftet med utbildningarna är att utbilda frivilliga för att utföra uppgifter inom krisberedskap och civilt försvar hos offentliga aktörer, enligt en artikel på MSB:s hemsida.

Öva enkelt med nytt stöd från MSB

MSB HAR TAGIT FRAM ett övningspaket "Öva Enkelt!" med fem nya seminarieövningar. Öva enkelt! är ett övningsstöd som möjliggör för enskilda aktörer att med enkla förberedelser, begränsad resursåtgång och utifrån egna förutsättningar och behov utvecklas inom ett antal förmågor enligt en artikel på MSB:s hemsida.

Dessa övningar tar sin utgångspunkt i samverkansövningen SAMÖ 2023 och de prioriterade

förmågorna ur övningsinriktningen 2022-2026; Aktörsgemensam inriktning och samordning, Samlade lägesbilder, Samordning och prioritering av resurser, Kommunikation som en integrerad del av samverkan och ledning och Informationspåverkan. De fem nya systemstödande övningarna riktar sig till aktörer med geografiskt områdesansvar, som kommuner och länsstyrelser, samt till beredskapsmyndigheter.

Marinen etablerar två nya krigsförband

MARINEN ETABLERAR två nya krigsförband inom marin logistik. Den andra oktober gick startskottet för det nya logistik-konceptet som kommer utgöra hjärtat i marinens framtida logistiksystem. Krigsförbanden innebär ett väsentligt tillskott till marinens förmåga att försvara Sverige både till land och till sjöss.

I en av Karlskrona örlogshamnns äldsta byggnader Vasaskjulet, står ett av Försvarmaktens nyaste förband, Första marina basbataljonen, redo och uppställda i skydd för regnet. Skjulet

som byggdes för att ge skeppsbyggarna en drägligare arbetsmiljö ger nu samma skydd för de flera hundra medarbetare som samlats i den vackra lokalen dagen till ära.

I samma stund har Andra marina basbataljonen gjort sig redo uppe på Berga örlogshamn där höstsolen nästan spricker igenom de täta molnen. Målet är att de marina basbataljonerna ska ha full operativ effekt runt 2030, enligt en artikel på Försvarmaktens hemsida.

Stridsvagn 122 blir stridsvagn 123A

SNART PÅBÖRJAS den mest omfattande uppgraderingen av stridsvagn 122 sedan vagnarna anskaffades i början av 2000-talet. 44 stridsvagnar ska renoveras och modifieras och kommer därefter benämnas stridsvagn 123A.

På uppdrag av Försvarmakten har Försvarets materielverk (FMV) signerat ett kontrakt med den tyska tillverkaren Krauss-Maffei Wegmann (KMW) till ett värde av cirka 3,5 miljarder kronor för moderniseringen av stridsvagnsparken.

– Stridsvagnar kommer att vara ryggraden i arméns brigader under lång tid framöver, det är en slutsats vi kan dra av det pågående kriget i Ukraina. Beställningen vi nu lägger förlänger vagnarnas livslängd åtminstone in på 2030-talet, säger Jonas Lotsne, chef för FMV:s verksamhetsområde för armémateriel i en artikel på Försvarmaktens hemsida.

Swedec och US Air Force EOD stärker banden

EN DELEGATION från amerikanska flygvapnets ammunitionsröjningsenhet (US Air Force EOD) besökte Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (Swedec) i Eksjö. Syftet var att fördjupa och bygga vidare på det samarbete som inleddes mellan Sverige och USA tidigare i år enligt en artikel på Försvarmaktens hemsida.

Upprinnelsen till besöket var i mars då EOD-grupper (EOD – Explosive Ordnance Disposal,

ammunitionsröjning på svenska) ur Swedec och amerikanska flygvapnet samövade i Skillingaryd. Övningen och utbytet blev lyckat, vilket medfört att Swedec och USAF EOD fördjupar samarbetet ytterligare. USAF EOD representerades av bland andra flottiljförvaltare Vandiver Hood, högsta företrädare för specialistofficerare och kontraktsanställda som arbetar med ammunitionsröjning inom US Air Force.

Försvarmakten genomför en oanmäld beredskapskontroll strax norr om Kalix. Stridsvagn 122 ur Skaraborgs regemente på Lombens skjutfält norr. Foto: Beza Mahmod / Försvarmakten

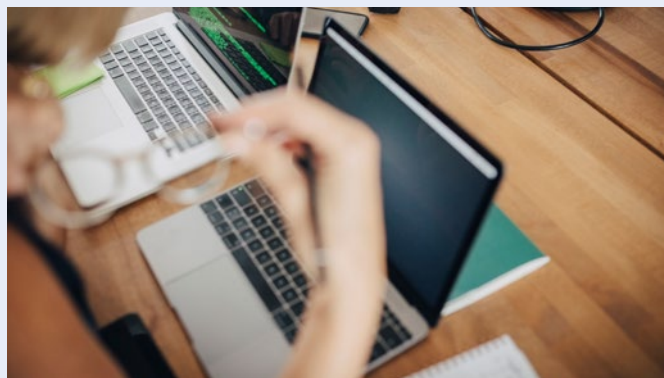
Allt fler medvetna om risker på nätet

MSB:S ÅRLIGA undersökning om allmänhetens inställning till IT-säkerhet är klar. Årets tema är bland annat nätfiske, och allt fler uppger att de ändrat sitt beteende för att undvika risker på nätet enligt en artikel på MSB:s hemsida.

I oktober varje år arrangeras EU:s informations- och cybersäkerhetsmånad. I Sverige markeras detta genom att MSB och Polisen

arrangerar kampanjen "Tänk säkert". Syftet med kampanjen är att öka medvetenheten om informations- och cybersäkerhetsfrågor. Det gemensamma temat 2023 är nätfiske, säkra lösenord och säkerhetskopiering.

Sedan 2019 genomförs en årlig webbaserad enkätundersökning om allmänhetens inställning till och beteenden som rör IT-säkerhet.

Informations- och cybersäkerhet. Foto: Creative Commons / MSB bildbank

Tjänsteman i beredskap hos fler myndigheter stärker beredskapssystemet

REGERINGEN BESLUTADE den 10 oktober att fler statliga myndigheter ska ha funktionen Tjänsteman i beredskap (TiB), enligt en artikel på MSB:s hemsida.

Skälet för regeringens beslut är att de föreslagna myndigheterna bedöms ha uppgifter av särskild betydelse för att omgäende kunna hantera en fredstida krissituation inom eget ansvarsområde eller i samverkan med andra. Inrättandet av TiB-funktionen kommer att stärka beredskapssystemet i det initiala skedet av en händelse eller kris samt ge bättre förutsättningar

för samverkan mellan olika aktörer och ledning inom egen organisation.

De tio nya myndigheterna som ska inrätta TiB-funktion är:

- Bolagsverket
- E-hälsomyndigheten
- Försäkringskassan
- Kriminalvården
- Läkeemedelsverket
- Myndigheten för digital förvaltning
- Myndigheten för psykologiskt försvar
- Naturvårdsverket
- Riksgäldskontoret
- Åklagarmyndigheten

Viktiga utvecklingsområden för totalförsvaret utpekade

DEN SAMLADE bedömningen av totalförsvarets förmåga som lämnats till regeringen pekar ut flera utvecklingsområden, bland annat vikten av att samhällsplanering och totalförsvars-

planering kompletterar varandra, en utvecklad reparationsberedskap och en väl fungerande försörjningsberedskap, enligt en artikel på Försvarsmaktens hemsida.

Undervattenshot i fokus under Marinövning Höst 23

UNDER OKTOBER genomfördes den trilaterala marinövningen Höst 23. Syftet med övningen var att träna på att tillsammans upptäcka och möta olika typer av undervattenshot. Totalt deltog 18 fartyg från Sverige, Finland och Storbritannien.

– Finland är vår närmaste försvarsstrategiska partner. Samverkan och partnerskap med andra länder ökar den operativa effekten och är krigsavhållande. Genom att öva med andra nationer stärker vi vårt samarbete, interoperabilitet och militära förmåga, vilket i sin tur ökar stabiliteten och säkerheten i Östersjöområdet, säger kommendör Anders Bäckström, chef för Fjärde sjöstridsflottiljen i en artikel på Försvarsmaktens hemsida.

Den brittiska jagaren HMS Diamond anslöt till Marinövning Höst 23 och deltog i kraftig sjö i en eskortövning tillsammans med enheter från Tredje och Fjärde sjöstridsflottiljen samt Helikopter- och Ubåtsflottiljen. Eskortmomentet tillsammans med den brittiska jagaren handlade om ubåtsjakt och egen anfallsförmåga med ubåt.

– Genom att öva med andra nationer stärker vi vårt samarbete,

interoperabilitet och militära förmåga, vilket stärker stabiliteten och säkerheten i Östersjöområdet, säger kommendör Anders Bäckström.

De nyetablerade marina basbataljonerna deltog också i Marinövning Höst 23. I övningen tog HMS Carlskrona emot korvetten HMS Gävle i Stockholms södra skärgård för att leverera drivmedel.

När korvetten förtöjts vid HMS Carlskrona förde besättningen över en drivmedelssläng och nödstopp till HMS Gävle och inom ett par minuter flödade bränslet över till korvettens drivmedelstankar.

– Vår utvecklingsresa mot att leverera skyddad, robust och uthållig logistik till de marina förbanden har bara börjat. Och även om det kan kännas läskigt att ge sig ut på övning så kort efter att vi har etablerats och innan allt det nya är på plats, så ser jag redan nu att Marinövning Höst ger oss en perfekt knuff, säger överstelöjtnant Thomas Fors, chef för Andra marina basbataljonen i en artikel på Försvarsmaktens hemsida.

Svenska och finska stridsflygplan gör en överflygning över HMS Carlskrona under Swenex 21. Som en del av en uppvisningsövning för NATOs generalsekreterare Jens Stoltenberg. Foto: Joel Thungren / Försvarsmakten

Försvarsmakten och Polisen i dialog om stöd

FÖR ATT FÅ HJÄLP i kampen mot den systemhotande brottsligheten har Försvarsmakten tagit emot en hemställan från polisen gällande stöd inom en rad olika områden. Av operativa skäl kommenterar Försvarsmakten inte dessa.

– Vi kommer självklart att stödja polisen. När artikeln skrivs analyserar vi deras hemställan, och i direkt samverkan med dem ska vi komma fram till en så bra lösning som möjligt,

säger Carl-Johan Edström som är chef för operationsledningen i Högkvarteret i en artikel på Försvarsmaktens hemsida.

För att kunna ge polisen bästa möjliga stöd behöver Försvarsmakten se vilka konsekvenser det innebär för den egna verksamheten, bestämma vilken ledningsstruktur som gäller, hur informationshanteringen ska hanteras och när i tid stödet ska genomföras.

Försvarsmakten övar avancerad sjukvård inom ramen för Totalförsvaret tillsammans med Polisen och civil sjukvård under övning METEOR 22. Foto: Jonas Helmersson / Försvarsmakten

Försvarsmakten tar över säkerhetsprovningen av värnpliktiga

DEN 1 OKTOBER tog Försvarsmakten över säkerhetsprovningen av värnpliktiga från Plikt- och provningsverket.

– Det är rimligt att det är vi som genomför provningen eftersom det är vi som är verksamhetsansvariga för de värnpliktigas tjänstgöring och det dessutom är våra skyddsvärden som ska värnas, säger Sven Westborg, chef för värnpliktssektionen

på Högkvarteret i en artikel på Försvarsmaktens hemsida.

Alla värnpliktiga kommer i sin tjänst i kontakt med säkerhetskänslig verksamhet, menar Sven Westborg.

– Det kan vara sårbarheter som anläggningar eller system. Och de som ska bli exempelvis cybersoldater får hantera känslig information i än högre grad.

Norska F-35 för första gången på svensk mark

UNDER HÖSTEN LANDADE, för första gången, norska F-35 i Sverige. Det skedde på Vidselebasen i Norrbotten och inom ramen för det Cross Border Training-avtal de nordiska länderna har.

Svenska flygvapnet har lång erfarenhet av spridningskoncept och att bland annat använda vägbaser, något som flera andra

länders flygvapen visar stort intresse för. Norge utvecklar nu ett spridningskoncept där de kan använda flygbaser på andra platser om skarpa situationer skulle kräva det. Ett referat från besöket går att läsa på Försvarsmaktens hemsida.

MSB har beslutat om forskningsinsatser 2024

NÅGRA STORA INSATSER som kan nämnas är utlysningar av två olika forskningsmiljöer inom försörjningsberedskap respektive risk- och kriskommunikation.

En annan stor insats gäller forskningsprojekt med fokus på lärdomar från kriget i Ukraina, enligt en artikel på MSB:s hemsida.

Fortsatt utveckling av arbetssätt och verksamhetsplanering i fokus på Chefsforum civil beredskap

MED UTGÅNGSPUNKT i budgetpropositionen, identifierade risker och sårbarheter och förmågebedömningar låg fokus på samplanering och beroenden när beredskapsmyndigheterna möttes på Chefsforum civil beredskap (CCB).

Annika Elmgart, avdelningschef för krisberedskap och civilt

försvar på MSB, stod värd för mötet och inledde med att konstatera att det är fortsatt högt tempo i det aktörsgemensamma utvecklingsarbetet sedan de nya förordningarna om statliga myndigheters beredskap och civilområdesansvariga länsstyrelser började gälla 1 oktober 2022, enligt en artikel på MSB:s hemsida.

Försvarmakten och transportsektorn i övning mot cyberhot

EN AV SVERIGES VIKTIGASTE hamnar slås ut och kan inte användas till att ta emot nödvändiga förnödenheter. Detta parallellt med ett mycket stökigt internationellt säkerhetsläge. Händelseutvecklingen som beskrivs var en del i det komplexa scenario som övades på den årliga försvarmaktsövningen SAFE Cyber, enligt en artikel på Försvarmaktens hemsida.

Försvarmaktens övning SAFE Cyber genomfördes den 11–12 oktober för sjätte gången med stöd av FOI. SAFE Cyber är en cyberförsvarsövning som

bidrar till Försvarmaktens uppdrag – ett starkare försvar. Det handlar om att planera för det som krävs och anpassa hela totalförsvaret till den utveckling som vi inte kunnat förutse – på land, till havs, i luften och på nätet.

– Försvarmakten har ett tydligt fokus på cyberdomänen. Att genomföra cyberförsvars- och cybersäkerhetsövningar är helt nödvändigt för att fortsätta lösa uppgiften, för ett tryggt och säkert Sverige, säger Försvarmaktens generaldirektör Mikael Granholm.

Svenskt luftvärn gör skillnad i Ukraina

SÅ GOTT SOM dagligen skickas ryska robotar och patrullrobotar mot militära mål och civila objekt i Ukraina. Med olika typer av luftvärn kan hotet avvärjas – ett av de främsta luftvärnssystemen kommer från Sverige.

Sedan det fullskaliga anfallskriget inleddes 24 februari 2022 har Ryssland attackerat ukrainsk infrastruktur som järnvägar och bränsledepåer, men även civila objekt som bostadshus, köp-

centrum och skolor. Mot slutet av 2022 intensifierades attackerna mot civila objekt och stora delar av Ukraina träffades av ryska kryssningsrobotar och patrullrobotar.

Därför beslutade regeringen den 17 november 2022 att skänka luftförsvarssystem, inklusive kvalificerad ammunition, till Ukraina. Bara någon vecka senare började utbildningen i Sverige, enligt en artikel på Försvarmaktens hemsida.

Nyheterarna är sammanställda av MINOU SADEGHPOUR.

Välkomna att söka bidrag för åtgärder som bidrar till stärkandet av Sveriges försvar och fredsbevarande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer.

Ansökningar kan göras under två perioder per år:
1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.

www.kallvikenstiftelsen.se

REGION SYD

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Civil beredskap – grunder	3-4 febr	Höllviksnäs, Malmö	Norra Småland
Kurschefskurs – civil	8-11 febr	Höllviksnäs, Malmö	Försvarsutbildarna
Instruktör – tillämpning ungdom	15-23 febr	Skåne	Skåne
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	17 febr - 1 mars	Eksjö	Skåne
Ungdom – tema CBRN	18-24 febr	Revingehed, Lund	Skåne
Ungdom – tema ledarskap	18-24 febr	Revingehed, Lund	Skåne
Ungdom – tema utbildningsmetodik	18-24 febr	Revingehed, Lund	Skåne
Försvarsmedicin – grundkurs 1	24 febr - 3 mars	Skillingaryd, Jönköping	Sjukvårdsförbundet

REGION VÄST

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Utbildningstillfälle (ungdom)	20 jan	Uddevalla	Bohuslän-Dal
Vinterutbildning (ungdom)	2-4 febr	Backamo/ Skredsviksbasen	Bohuslän-Dal
Sjukvård – civil	7-11 febr	Tylebäck Kursgård, Halmstad	Skåne
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	17 febr - 1 mars	Göteborg	Göteborg

REGION MITT

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Ungdomsövning	17 jan	Norrtälje	Luftvärnsförbundet
Ungdomsövning	26-28 jan	Väddö skjutfält	Luftvärnsförbundet
Försvarsmedicin – instruktör GU-F	1-4 febr	Hemvärnets Stridsskola, Vällinge	Sjukvårdsförbundet
Instruktör – CBRN fortbildning	2-4 febr	Hemvärnets Stridsskola, Vällinge	CBRN-förbundet
Ungdomsövning	14 febr	Norrtälje	Luftvärnsförbundet
Ungdomsövning	16-18 febr	Väddö skjutfält	Luftvärnsförbundet

REGION NORR

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Ungdom – tema vinter grunder	11-16 febr	Camp Ånn, Åre	Jämtland
Ungdom – tema vinter grunder	18-23 febr	Camp Ånn, Åre	Jämtland
Ungdom – tema vinter grunder	25 febr - 1 mars	Camp Ånn, Åre	Jämtland

Foto: Volodymyr TVERDOKHILIB / Shutterstock

DET HÄNDER I FÖRBUNDEN 1/10-31/12

20273870

POSTTIDNING

B

HJÄLPPAKET TILL UKRAINA

Vintern närmar sig och behovet av viktiga förnödenheter är större än någonsin. PostNord erbjuder fri frakt för alla privatpersoner som vill skänka förnödenheter till Ukraina.

SÅ HÄR GÅR DET TILL:

- Privatpersoner kan skicka paket med förnödenheter på upp till 20 kg och med max storlek som en "vanlig flyttkartong". Max 2 paket per inlämningstillfälle.
- Paketerna lämnas in på något av PostNords Företagscenter och skickas till Ukraina utan kostnad. Det går inte att lämna in dessa paket hos ombud eller till lantbrevbäring.
- Ukrainska posten har tillhandahållit en lista över de mest kritiska varorna för folket kvar inne i Ukraina.
- På paketets utsida ska innehållet framgå för att underlätta sorteringen.

Illustrationer: Artisticco / Shutterstock, ClearDesign.se

VAD SKA DU SKICKA?

- Mat som inte kräver tillagning eller speciella temperaturförhållande
T.ex. konserverburkar med fisk och kött, torrkorv.
- Kondenserad mjölk
- Frystorkad mat
- Nötter, proteinbars, torr frukt
- Snabbmat
Pasta, soppor och pureér.
- Godis
Choklad och bars.
- Barnmat
Obs – skicka inte glasförpackningar.
- Mat till husdjur
Foder i konserverburk eller torrfoder i obruten förpackning.
- Stearinljus
- Hygienprodukter
Nya produkter i obruten förpackning, t.ex. duschtvål, schampo, tvål, tandkräm, hand- och ansiktskräm, tandborstar, blöjor, trosskydd, bindor och tamponger, våtservetter.
- Medicinprodukter
T.ex. bandage, sterila kompresser och plåster.
- Sängkläder
Filtar, kuddar och lakan.
- Sovsäckar
- Powerbanks

Mer information hittar du på PostNords hemsida →

Anmäl ändrad adress!

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Mina sidor" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

